

SOCIÁLNE POISTENIE

Odborný mesačník Sociálnej poisťovne

2
2010

1€ | 30,1260 Sk

Legislatíva v praxi:

Maximálne sumy
úrazových dávok platné
od 1. januára 2010

Aktuálne:

Rodičovský príspevok a potvrdzovanie
údajov Sociálnou poisťovňou

Téma mesiaca:

Súdne preskúmanie rozhodnutí
vo veciach nemocenského poistenia

Poradňa:

Pracovná neschopnosť
a zmena miesta pobytu

SOCIÁLNA POISŤOVŇA

9 771337 984004 06

Tabuľka platenia poistného od 1. januára 2010

		Nemocenské poistenie	Dôchodkové poistenie		Poistenie v nezamestnanosti	Garančné poistenie	Úrazové poistenie 7)	Rezervný fond 8)	Spolu
Zamestnanec	Sadzba poistného	1,4 %	4 %	3 % **	1 % ***				
	Maximálny VMZ 2)	1 084,55 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur				
	Suma poistného	15,10 eur	115,60 eur	86,70 eur	28,90 eur				246,30 eur
Zamestnávateľ	Sadzba poistného	1,4 %	14 %	3 % **	1 % ***	0,25 % *	0,8 6)	4,75 %	
	Maximálny VMZ 2)	1 084,55 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur	1 084,55 eur	neobmedzený	2 892,12 eur	
	Suma poistného	15,10 eur	404,80 eur	86,70 eur	28,90 eur	2,70 eur		137,30 eur	675,50 eur 7)
Povinne poistená SZČO 3)	Sadzba poistného	4,4 %	18 %	6 % **				2 %	
	Minimálny VMZ 1)	319,58 eur	319,58 eur	319,58 eur				319,58 eur	
	Suma poistného	14,00 eur	57,50 eur	19,10 eur				6,30 eur	96,90 eur
	Maximálny VMZ 2)	1 084,55 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur				2 892,12 eur	
	Suma poistného	47,70 eur	520,50 eur	173,50 eur				57,80 eur	799,50 eur
Dobrovoľne poistená osoba 4)	Sadzba poistného	4,4 %	18 %	6 % **	2 % ***			4,75 %	
	Minimálny VMZ 1)	319,58 eur	319,58 eur	319,58 eur	319,58 eur			319,58 eur	
	Suma poistného	14,00 eur	57,50 eur	19,10 eur	6,30 eur			15,10 eur	112,00 eur
	Maximálny VMZ 2)	1 084,55 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur			2 892,12 eur	
	Suma poistného	47,70 eur	520,50 eur	173,50 eur	57,80 eur			137,30 eur	936,80 eur
Štát 5)	Sadzba poistného		18 %	6 %				2 %	
Sociálna poisťovňa 9)	Sadzba poistného		18 %						
	Za poberteľov úrazovej renty do dovŕšenia dôchodkového veku alebo do priznania predčasného starobného dôchodku								

1) minimálny vymeriavací základ = za obdobie od 1. januára 2010 je určený pre povinne poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu a dobrovoľne poistenú osobu vo výške 44,2 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné na sociálne poistenie, t. j. 319,58 EUR. Minimálny vymeriavací základ pre zamestnanca už s účinnosťou od 1. januára 2010 na účely sociálneho poistenia nie je upravený, avšak zamestnávateľ má naďalej podľa pracovnoprávných predpisov povinnosť odmeňovať zamestnanca v súlade s ustanoveniami zákona o minimálnej mzde zamestnanca.

2) maximálny vymeriavací základ platný od 1. júla 2009
- nemocenské poistenie, garančné poistenie = 1 084,55 EUR
- dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, rezervný fond solidarity = 2 892,12 EUR

3) od 1. júla 2009, resp. od 1. októbra 2009 vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie tým samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO), ktorých príjem (bez odpočítania výdavkov) bol za rok 2008 vyšší ako 12-násobok minimálnej mzdy (12 x 295,50 EUR), teda vyšší ako 3 546,00 EUR. Hranica príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, dosiahnutých za kalendárny rok 2009, na základe ktorej sa bude posudzovať vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činných osôb k 1. júlu 2010, resp. k 1. októbru 2010, bude v sume 3 834,96 EUR (12 x 319,58 EUR = 3 834,96 EUR)

4) dobrovoľne poistená osoba vymeriavací základ v zákonom stanovených hraniciach určuje sama a môže si vybrať všetky druhy poistenia alebo len jedno z nich; pokiaľ si platí dobrovoľne dôchodkové poistenie je povinná platiť aj poistné do rezervného

fondy solidarity

5) štát platí poistné na starobné poistenie, invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za

- fyzickú osobu s trvalým pobytom na území SR, ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku s trvalým pobytom na území SR a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti,

- fyzickú osobu s trvalým pobytom na území SR, ktorá sa riadne stará o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom po dovŕšení šiestich rokov jeho veku s trvalým pobytom na území SR najdlhšie do 18 rokov jeho veku a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti,

- fyzickú osobu s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie a fyzickú osobu, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím najmenej 140 hodín mesačne, v rozsahu najviac 12 rokov a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tohto opatrovania alebo výkonu osobnej asistencie,

- povinne nemocensky poisteného zamestnanca a samostatne zárobkovo činnú osobu, v období, v ktorom sa im poskytuje materské

6) do 31. decembra 2011 platí zamestnávateľ poistné na úrazové poistenie vo výške 0,8% z vymeriavacieho základu zamestnanca

7) k celkovej sume poistného je potrebné pripočítať aj poistné na úrazové poistenie, ktoré sa vypočíta zo skutočného vymeriavacieho základu zamestnanca, z dôvodu, že vymeriavací základ na platenie poistného na úrazové poistenie zamestnávateľom nie je obmedzený najvyššou výškou,

8) sadzba poistného do rezervného fondu solidarity v období od

1. apríla 2009 do 31. decembra 2010 je pre povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu 2 % z vymeriavacieho základu.

* na účely úrazového a garančného poistenia je zamestnávateľom aj právnická osoba alebo fyzická osoba, pre ktorú zamestnanec vykonáva prácu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

** invalidné poistenie neplatí:

- poistenec, ktorý je dôchodkovo poistený po priznaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku

- a zamestnávateľ za tohto zamestnanca

*** poistenie v nezamestnanosti sa nevzťahuje na:

a) zamestnanca podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateľoch prokuratúry v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov a zamestnanca, ktorým je fyzická osoba vo výkone väzby a fyzická osoba vo výkone trestu odňatia slobody, ak sú zaradené do práce, s výnimkou fyzickej osoby vo výkone trestu odňatia slobody zaradenej na výkon iných prospešných prác (zákon č. 475/2005 Z. z.)

b) fyzickú osobu, ktorej bol priznaný starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %.

Poznámka: Suma poistného sa na jednotlivé druhy poistenia a poistného do rezervného fondu solidarity určuje z vymeriavacieho základu vždy samostatne. Vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na celé eurocenty nahor. Jednotlivé sumy poistného sa zaokrúhľujú na desať eurocentov nadol.

OBSAH

> AKTUÁLNE

- Stav doplnkového dôchodkového sporenia
v krajinách OECD 2
V novom roku so zmenami v treťom pilieri 3

> TÉMA MESIACA

- Súdne preskúmanie rozhodnutí Sociálnej
poistovne vo veciach nemocenského poistenia 4

> LEGISLATÍVA V PRAXI / AKTUÁLNE

- Maximálne sumy úrazových dávok 7
Potvrdzovanie údajov Sociálnou poisťovňou
na účely nároku na rodičovský príspevok 8

> PRÍLOHA

- Novela zákona 571/2009 Z.z. o rodičovskom príspevku 9

> EURÓPSKA ÚNIA

- Systém sociálneho poistenia v Litve (I) 16

> ĽUDSKÉ ZDROJE

- Budúcnosť bude patriť aj starším 18

> PORADŇA

- Pracovná neschopnosť a zmena miesta pobytu 19
Pracovná neschopnosť a zmena lekára 19
Pracovná neschopnosť počas kúpeľnej liečby 20
Zamestnanie a evidencia u lekára pre deti a dorast 20
Osamelá matka a nárok na materské 21
Nárok na materské osoby, ktorá nie je štátnym
občanom Slovenskej republiky 21

> SERVIS

- Kde nás nájdete v Nitrianskom kraji 22

Vážení čitatelia

nachádzame sa vo volebnom roku a vláda, ako aj Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky pripravujú odpočet plnenia úloh zakotvených v jej programovom vyhlásení z roku 2006. V tomto odpočte bude okrem iného rezonovať aj problematika dôchodkového systému, najmä zhodnotenie opatrení vykonaných v oblasti sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia, ktoré majú mimoriadny význam z hľadiska dlhodobej stratégie celého dôchodkového systému.

Vráťam sa do polovice minulého roka, keď od 1. júla 2009 nadobudla účinnosť novela zákona o starobnom dôchodkovom sporení uverejnená v Zbierke zákonov pod č. 137/2009 Z.z. Táto novela, ktorá vyvolala veľa polemík, bola zameraná najmä na optimalizáciu výšky a štruktúry odplát dôchodkovým správcovským spoločnostiam. Túto mimoriadne významnú novelu mnohí dodnes nepochopili a mnohí ju sústavne dezinterpretujú. V čase jej prijímania sa napr. v médiách objavovali tvrdenia, že týmto legislatívnym zásahom štát núti dôchodkové správcovské spoločnosti zbaviť sa akciových investícií. To nie je pravda, stačí si otvoriť zákon. Nikde v médiách sa však nespomína, aké pozitíva novela zákona priniesla. Spomeniem optimalizáciu výšky odplát, ktoré v druhom pilieri uhrádzajú sporiteľia dôchodkovým správcovským spoločnostiam, ako aj zavedenie určitých garančných prvkov do tohto systému. Teda rozmenené na drobné, právna úprava platná do 30. júna 2009 umožňovala priznať dôchodkovým správcovským spoločnostiam odplatu za správu dôchodkového fondu (tzn. majetku v dôchodkovom fonde) v maximálnej výške 0,065 % z priemernej mesačnej čistej hodnoty majetku v príslušnom dôchodkovom fonde. Na prvý pohľad sa uvedená percentuálna sadzba môže zdať byť zanedbateľnou veličinou. Avšak aké sumy sa za ňou reálne skrývajú, ilustruje skutočnosť, že dôchodkové správcovské spoločnosti vybrali napríklad len za mesiac marec 2009 odplaty za správu dôchodkového fondu úhrnom vo výške viac ako 1,5 milióna eur bez ohľadu na skutočnosť, či spravované úspory boli v danom mesiaci zhodnotené alebo znehodnotené.

Rok 2009 bol však špecifický aj tým, že svetová ekonomika sa zmietala v hlboké finančnej kríze, čo sme pri tvorbe legislatívy museli zohľadniť. Inkasovanie odplát dôchodkovými správcovskými spoločnosťami totiž malo paušálny charakter a nemotivovalo dôchodkové správcovské spoločnosti dosahovať akékoľvek vý-

>>>

nosy. Inak povedané, či sa dosiahol výnos alebo strata, dôchodková správcovska spoločnosť získala svoju odplatu z úspor sporiteľov. Do vzniku svetovej finančnej krízy bol vývoj investícií v dôchodkových fondoch priaznivejší než dnes a sporiteľom (investorom) ich uložené finančné prostriedky vo všeobecnosti rástli. Finančná kríza však dramatickým spôsobom túto skutočnosť zmenila. Výnosy v jednotlivých fondoch prudko klesli a to vyvolalo potrebu prehodnotiť výšku odplát, ktoré sporitelia uhrádzali dôchodkovým správcovským spoločnostiam. Novelou sa znížila odplata za správu dôchodkového fondu v jej fixnej podobe z pôvodných 0,065 % mesačne na 0,025 % mesačne. Súčasne novela zaviedla nový druh odplaty, a to odplatu za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde. Na ňu má dôchodková správcovska spoločnosť nárok vo výške 5,6 % z výnosov dosiahnutých za sledované obdobie. Trvanie tohto obdobia bolo stanovené na šesť mesiacov, aby dôchodkové správcovske spoločnosti boli motivované k obozretnejšej investičnej politike.

Mimoriadne dôležitým krokom bolo, že sa do systému starobného dôchodkového sporenia zaviedol mechanizmus garancií. Bola to druhá zásadná zmena v novele zákona o starobnom dôchodkovom sporení, ktorá vytvorila inštitút garančného účtu dôchodkového fondu. Garančný účet dôchodkového fondu sa od účinnosti novely vytvára v každej dôchodkovej správcovskej spoločnosti pre každý ňou spravovaný dôchodkový fond (rastový, vyvážený, konzervatívny). Veľmi dôležitou skutočnosťou je pravidlo, podľa ktorého je v prípade nedostatku prostriedkov na garančnom účte dôchodkového fondu dôchodková správcovska spoločnosť povinná dorovnať prípadnú stratu z vlastného majetku v rozsahu ustanovenom zákonom. Aj z týchto skutočností vyplýva, že v prvom rade išlo o to, aby sporitelia mali zaručenú aspoň elementárnu ochranu svojich dôchodkových úspor, a to bez ohľadu na to, či pôjde o obdobie hospodárskej krízy alebo konjunktúry.

Vychádzajúc z prepočtov uvedených v sprievodných materiáloch novely zákona, vplyv zníženia fixnej odplaty za správu dôchodkového fondu sa do výšky sumy nasporenej počas štyridsiatich rokov sporenia premietne približne v rozsahu desiatich percent.

Vážení čitatelia,

cieľom MPSVR SR je a do budúcnosti naďalej ostáva v oblasti starobného dôchodkového sporenia navrhovať a prijímať také legislatívne opatrenia, ktoré budú viesť k vytvoreniu pevného a bezpečného dôchodkového systému.

Som presvedčený, že všetky zmeny v dôchodkovom systéme je potrebné riešiť systémovo a každé opatrenie plánovať s dlhodobým výhľadom do budúcnosti. Verím, že súčasná i budúca vláda bude pokračovať touto cestou a úspešne realizuje svoje zábery v prospech občanov SR.

Ing. Peter Sika, PhD.
štátny tajomník MPSVR SR

Doplňkové dôchodkové sporenie v krajinách OECD

Dôchodkové fondy v krajinách OECD, ktoré utrpeli straty vinou finančnej krízy, sa uzdravujú. Vyrovnali straty z roku 2008 a po prvom polroku 2009 zaznamenali zisky. Konštatuje to prehľad Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) Pensions Markets in Focus z októbra minulého roku.

Výnosy

Najvyššie zhodnotenie dosiahli fondy z Nórska a Turecka, ktorých výnosy za prvý polrok stúpili o 10 %, fondy z USA dosiahli rast 4 % a rakúske anuitné fondy 1 %. Ako konštatuje prehľad OECD, na výnosnosť fondov sa nedá pozeráť len z krátkodobého hľadiska. Uvádza, že priemerný výnos fondov vo Švédsku za posledných pätnásť rokov bol v nominálnom vyjadrení 7,2 % (v reálnom 5,3 %), v USA v nominálnom vyjadrení 6,9 % (v reálnom 4,4 %).

Súčasný stav hospodárenia vo fondoch je podstatne priaznivejší ako v minulom roku, keď sa najmarkantnejšie prejavili dôsledky finančnej krízy. Od začiatku roka hodnota fondov rastie. Kríza sa síce ešte neskončila, ale ekonomika už naznačuje isté oživenie, finančné trhy reagujú pozitívne. To sa priaznivo zobrazuje aj na výnosoch klientov slovenských fondov, ktoré spravujú doplnkové dôchodkové spoločnosti (DDS) spravujúce fondy dobrovoľného dôchodkového sporenia. Najvyšší výnos za prvé tri štvrtroky dosiahla DDS Stabilita – 8 %.

Na Slovensku

Doplňkové dôchodkové sporenie je stimulované zo strany štátu dvoma nástrojmi – príspevkom zamestnávateľa a ako daňovo uznaný náklad pre zamestnanca.

Príspevok zamestnávateľa je 6 % z účtovných miezd daňovo odpočítateľnou položkou. Zamestnanec si môže z daňového základu ročne odpočítať 400 eur (12 000 Sk), ktoré si odkladá do súkromného dôchodkového fondu. Členmi ADSS sú Stabilita, d. d. s., ING Tatr-Sympatia, d. d. s., AXA, d. d. s., DDS Tatra banky, d. d. s., a Stabilita, d. d. s.

Spoločnosti, ktoré spravujú fondy dobrovoľného dôchodkového sporenia (tretí pilier), sú združené v Asociácii doplnkových dôchodkových spoločností (ADDS). Tá združuje spoločnosti, ktoré majú povolenie udelené Národnou bankou Slovenska a vykonávajú doplnkové dôchodkové sporenie podľa zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Doplnkové dôchodkové spoločnosti sa zaoberajú správou finančných prostriedkov, ktoré si občania dobrovoľne sporia na dôchodok. Súkromné dobrovoľné dôchodky sa označujú slovným spojením tretí pilier.

Desaťročie

Podľa monografie OECD Private Pensions Outlook 2008 za posledných desať rokov súkromné dôchodkové systémy zaznamenali prudký rast. V polovici krajín OECD sa stali súkromné dôchodky povinné a dotýkajú sa väčšiny pracov-

ných síl v týchto krajinách. Priemerný ročný rast aktív sústredených v súkromných dôchodkových fondoch v krajinách OECD v rokoch 2001 – 2007 bol 9,4 %. Koncom roku 2007 sa akumulovalo v dôchodkových fondoch krajín OECD približne 28 biliónov USD, čo je približne 111 % priemerneho hrubého domáceho produktu. Súkromné dôchodky spravujú dôchodkové fondy (64 %) na sporivých dôchodkových účtoch riadených bankami alebo manažérske spoločnosti (18 %) vo forme dôchodkových zmlúv (16 %) a iných finančných schémach.

Okrem niekoľkých výnimiek, ako je Poľsko, Fínsko a Holandsko, priemerný dôchodkový fond v krajinách OECD spravuje aktíva v hodnote menej ako 1 mld. USD. Túto sumu experti OECD považujú za hranicu, pri ktorej sa správa dôchodkového fondu stáva rentabilnou. V takých krajinách ako Mexiko, Belgicko, Španielsko či Turecko priemerný dôchodkový fond spravuje približne 100 mil. USD. V posledných rokoch dôchodkové fondy zväčšovali svoju diverzifikáciu (rozloženie rizika) na zahraničných trhoch. V období rokov 2001 – 2007 sa diverzifikáciou portfólia na medzinárodné trhy zaoberali najmä fondy z eurozóny. Využili neexistenciu kurzového rizika. Najviac diverzifikované portfólio majú holandské fondy. Približne 82 % aktív ich fondov vydali zahraničné spoločnosti. Naopak, dôchodkové fondy v Južnej Kórei, Poľsku a Turecku investujú menej ako 5 % svojich aktív do zahraničných cenných papierov.

OECD analyzovalo sféru pôsobenia súkromných dôchodkov v ôsmich členských krajinách. Jedným zo záverov výskumu je to, že vlády krajín OECD, ktoré vyplácajú relatívne nízke dôchodky, by mali vynaložiť úsilie na to, aby dobrovoľné dôchodkové fondy využívali aj mladší ľudia a ľudia s menšími príjmami.

Trhy dôchodkových fondov v krajinách, ktoré nie sú členmi OECD, nie sú veľké, ale v posledných rokoch rástli relatívne vysokým tempom. Čílske odvetvie stúplo od roku 2004 do roku 2007 z 55,6 mld. USD na 105,6 mld. USD, čo predstavuje 64 % HDP. Len niekoľko nečlenských krajín OECD, ako napríklad Čile, Izrael, Lichtenštajnsko či Singapur, majú relatívne zrelé trhy súkromných dôchodkov. Pomer aktív dôchodkových fondov a hrubého domáceho produktu je v týchto krajinách vyšší ako 20 %. V krajinách BRIC (Brazília, Rusko, India a Čína) bol tento pomer relatívne nízky – v Brazílii 17 %, Rusku 2 %, Indii 5 % a v Číne 1 %.

Ing. Jana Burdová
doktorandka, Katedra sociálneho
rozvoja a práce
Národohospodárska fakulta
Ekonomická univerzita v Bratislave

V novom roku so zmenami v treťom pilieri

Sporenie v treťom pilieri je od januára tohto roka lacnejšie. Zmenil sa totiž systém poplatkov. Znížila sa pevná odplata a zavedol sa nový variabilný poplatok. Ten by si mali doplnkové dôchodkové spoločnosti (DDS) účtovať pri zhodnotení majetku vo fondoch.

O koľko presne sa poplatky znížia, sa však stanoviť presne nedá. "To sa jednoducho nedá paušálne povedať. Zákon stanovuje hornú hranicu fixného poplatku a spoločnosti ju musia dodržať," vysvetľuje predseda predstavenstva DDS Stabilita a šéf Asociácie doplnkových dôchodkových spoločností Miloš Krššák. Ten považuje odbornú diskusiu s Ministerstvom práce a sociálnych vecí SR za vecnú a bezproblémovú: „Vyhli sme sa emocionálne podfarbenej výmene informácií prostredníctvom médií.“ DDS Stabilita ku koncu tohto roka dosiahla najvyššie zhodnotenie úspor v porovnaní s inými účastníkmi trhu, podľa M. Krššáka vďaka aktívnemu prístupu k spravovaným finančným prostriedkom a neustálej dennej analýze finančného trhu. Okrem nej na trhu doplnkového dôchodkového sporenia pôsobí DDS ING Tatr-Sympatia, DDS Tatra banky, DDS AXA a DDS Aegon. Spolu všetkých päť spoločností spravuje úspory klientov v sume vyše 1 mld. eur. V systéme doplnkového dôchodkového sporenia je v súčasnosti približne 850-tisíc sporiteľov.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, podobne ako v druhom pilieri, navrhlo a presadilo aj zaviesť poplatok za zhodnotenie majetku v príspevkovom doplnkovom dôchodkovom fonde. Jeho výška sa má stanoviť pomocou vzorca uvedeného v prílohe navrhovanej novely zákona. "Na tento druh poplatku bude mať doplnková dôchodková spoločnosť nárok, len ak zhodnotí zvereňné úspory, a to minimálne nad historicky najvyššiu úroveň dosiahnutú po 1. januári 2010. Ak sa tak nestane, výsledok bude záporný a nárok na túto odplatu nevznikne. Nárok takisto nevznikne, ak výsledok výpočtu bude rovný nule," objasňuje rezort. Nový popla-

tok za zhodnotenie úspor klientov by mal byť podľa ministerstva motivačným prvkom pre doplnkové dôchodkové spoločnosti. Na sklonku roka 2009 schválila NR SR novelu zákona o doplnkovom dôchodkovom sporení, ktorá pre 800-tisíc sporiteľov v treťom pilieri prináša viaceré pozitívne zmeny, účinné od 1. 1. 2010.

Sporenie v treťom pilieri bude od 1. 1. 2010 postupne stále lacnejšie. Rezort práce pripravil nový dlhodobý model odplát tak, aby sa v priebehu najbližších desiatich rokov optimalizovali poplatky platené sporiteľmi a zároveň tento model slúžil ako motivačný prvok pre doplnkové dôchodkové spoločnosti ako správcu úspor.

Zavedenie limitov pre poplatky za správu

Každá DDS je povinná od 1. 1. 2010 znížiť odplatu za správu svojich príspevkových fondov, a to za každý jeden mesiac správy na maximálnu hodnotu stanovenú zákonom (ide o % z priemernej mesačnej čistej hodnoty majetku vo fonde).

Zavedenie „výnosového poplatku“

DDS má právo účtovať si tento poplatok len za predpokladu, že dosiahne kladné zhodnotenie úspor sporiteľov. Možná výška tejto odplaty je v roku 2010 stanovená na 10 % a postupne môže narastať až na 20 % z dosiahnutého zhodnotenia v roku 2020.

Zmeny súvisiace s prestupom

Odplatu za prestup do inej DDS nebudú po novom platiť účastníci, ktorým od uzatvo-

renia účastníckej zmluvy uplynuli viac ako 3 roky.

Oslobodení od platenia poplatkov za prestup budú aj tí účastníci, ktorí prestupujú z dôvodu zmeny zamestnávateľa a ich nový zamestnávateľ nemá uzatvorenú zamestnávateľskú zmluvu s tou DDS, s ktorou má uzatvorenú zmluvu prestupujúci účastník.

Pri ostatných prestupoch medzi jednotlivými spoločnosťami je výška poplatku stanovená na 5 % z hodnoty zostatku na osobnom účte sporiteľa (teda pri prestupe do troch rokov od uzatvorenia účastníckej zmluvy).

Odstupné a odplata za odstupné

Nárok na odstupné je vždy definovaný v dávkovom pláne, ktorý je súčasťou účastníckej zmluvy každého sporiteľa. V nových dávkových plánoch bude v dôsledku legislatívnych zmien upravený tento nárok takto: Účastníkovi sa vyplatí odstupné v sume zodpovedajúcej 80 % aktuálnej hodnoty osobného účtu účastníka ku dňu určenému v žiadosti o vyplatenie odstupného, ak do dňa doručenia tejto žiadosti nepožiadaval o inú dávku, na ktorú podľa dávkového plánu splnil podmienky vyplácania. Rozdiel medzi aktuálnou hodnotou účtu a vyplatenou sumou odstupného je teda 20 %, z ktorých 5 % zostáva spoločnosti ako odplata za odstupné, zvyšných 15 % zostáva v príslušnom fonde a zvyšuje výnos fondu.

Návrh na zmenu účastníckej zmluvy

Doplnková dôchodková spoločnosť je povinná do 30. apríla 2010 zaslať všetkým účastníkom návrh na zmenu účastníckej zmluvy účinný od 1. 7. 2010, ktorej obsahom je zmena dávkového plánu a poučenie o dôsledkoch podpísania zmeny účastníckej zmluvy. Účastník môže tento návrh na zmenu účastníckej zmluvy prijať, a to najneskôr do 30. 6. 2010.

Doplnková dôchodková spoločnosť je zároveň povinná zladať znenie štatútov všetkých spravovaných fondov, ako aj dávkových plánov s ustanoveniami zákona účinného od 1. 1. 2010 a predložiť ich NBS najneskôr do 31. 1. 2010.

Ing. Jana Burdová

rok	odplata (%)	rok	odplata (%)	rok	odplata (%)
2010	0,2084	2014	0,1900	2018	0,1700
2011	0,2050	2015	0,1850	2019	0,1650
2012	0,2000	2016	0,1800	2020	0,1650
2013	0,1950	2017	0,1750	2021	0,1650

Súdne preskúmanie rozhodnutí Sociálnej poisťovne vo veciach nemocenského poistenia

Ústredie Sociálnej poisťovne ako organizačná zložka Sociálnej poisťovne príslušná rozhodovať v druhom stupni aj vo veciach nemocenského poistenia, o ktorých rozhodovať v prvom stupni patrí do pôsobnosti pobočiek Sociálnej poisťovne, vydáva rozhodnutia, ktoré sú konečné a proti ktorým nie je možné sa odvolať. To znamená, že tieto rozhodnutia sa dňom doručenia navrhovateľovi považujú za právoplatné.

V zmysle § 220 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení súd preskúmava právoplatné rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne v ostatných veciach.

Aj napriek právoplatnosti takého rozhodnutia umožňuje zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom znení (ďalej len „O. s. p.“) navrhovateľovi domáhať sa preskúmania jeho zákonnosti na príslušnom súde. Ak navrhovateľ nesúhlasí s rozhodnutím a postupom ústredia Sociálnej poisťovne, inými slovami povedané, ak sa domnieva, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím a postupom ústredia Sociálnej poisťovne, má možnosť podať na príslušný súd žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu ústredia Sociálnej poisťovne (ďalej len „žaloba“).

Príslušnosť súdu

Z § 246 a § 246a O. s. p., v ktorých je upravená príslušnosť súdu, vyplýva, že na preskú-

manie zákonnosti rozhodnutí a postupov ústredia Sociálnej poisťovne sú vecne príslušné krajské sudy. Miestne príslušným je krajský súd, v ktorého obvode je všeobecný súd navrhovateľa.

(pozri príklad 1)

Príslušnosť súdu je možné zistiť na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky www.justice.gov.sk. Postup je takýto: kliknúť na „Sudy“ → „Vyhľadávač na určenie príslušnosti súdu podľa zákona 511/2007 Z. z. od 1. 4. 2009“ → potom je možné vybrať typ konania alebo stačí do rámčeka zadať obec, v prípade Bratislavy alebo Košíc ulicu, a zobrazí sa príslušný súd.

Podmienky konania

Jedným z predpokladov toho, aby príslušný súd vo veci vôbec začal konať, je, že ide o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pri-púšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

To znamená, že navrhovateľ sa môže domáhať na príslušnom súde preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu ústredia Sociálnej poisťovne až po tom, čo podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie proti rozhodnutiu pobočky Sociálnej poisťovne, o ktorom následne právoplatne rozhodlo ústredie Sociálnej poisťovne.

Žaloba a jej náležitosti

Konanie sa začína na návrh, ktorý sa nazýva žalobou. Žaloba musí okrem všeobecných náležitostí podania obsahovať aj osobitné náležitosti.

Všeobecné náležitosti podania sú upravené v § 42 ods. 3 O. s. p. Z podania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené (príslušný krajský súd), kto ho robí, ktorej veci sa týka (napr. vo veci nepriznania nároku na nemocenské) a čo sleduje (žiada, aby súd zrušil rozhodnutie ústredia Sociálnej poisťovne aj rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne a vec

Príklad 1

Navrhovateľ má bydlisko v Dolnom Kubíne. Jeho všeobecným súdom je Okresný súd Dolný Kubín, ktorý je v obvode Krajského súdu v Žiline. Z toho vyplýva, že navrhovateľ má podať žalobu na Krajský súd v Žiline.

Príklad 2

Rozhodnutie ústredia Sociálnej poisťovne bolo žalobcovi doručené 14. novembra 2008. Žalobca 15. januára 2009 osobne podal na príslušnom krajskom súde žalobu.

Skutočnosťou určujúcou začiatok lehoty je 14. november 2008, keď bolo žalobcovi doručené rozhodnutie ústredia Sociálnej poisťovne. V súlade s § 57 ods. 2 O. s. p. lehota na podanie žaloby sa skončila uplynutím dňa 14. januára 2009.

Vzhľadom na to, že posledným dňom lehoty na podanie žaloby bol 14. január 2009 a žaloba bola osobne podaná príslušnému krajskému súdu až 15. januára 2009, súd v zmysle § 250d ods. 3 O. s. p. uznesením konanie zastavil, pretože sa žaloba podala oneskorene.

Príklad 3

Rozhodnutie ústredia Sociálnej poisťovne bolo žalobcovi doručené 16. februára 2009. Žaloba bola podaná na poštovú prepravu 14. apríla 2009 a bola adresovaná ústrediu Sociálnej poisťovne, ktorému bola doručená 16. apríla 2009. Ústredie Sociálnej poisťovne, ju bez meškania postúpilo príslušnému krajskému súdu, ktorému bola doručená 20. apríla 2009.

Lehota na podanie žaloby sa skončila uplynutím dňa 16. apríla 2009.

Vzhľadom na to, že žaloba bola príslušnému krajskému súdu doručená až 20. apríla 2009, teda po uplynutí lehoty na podanie žaloby, súd uznesením konanie zastavil. Skutočnosť, že žalobca odovzdal žalobu na poštovú prepravu v lehote na podanie žaloby, je v danom prípade právne irelevantná.

je vrátil na ďalšie konanie). Podanie musí byť podpísané a datované.

Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné (spravidla v dvoch rovnopisoch, keďže okrem žalobcu je účastníkom konania väčšinou len ústredie Sociálnej poisťovne).

V zmysle § 79 ods. 1 a 2 O. s. p. žaloba má okrem všeobecných náležitostí obsahovať meno, priezvisko, prípadne aj dátum narodenia a telefonický kontakt, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa žalobca dovoľáva; musí byť z nej zrejmé, čoho sa žalobca domáha. Ak je účastníkom právnická osoba, žaloba musí obsahovať názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené. Žalobca je povinný k žalobe pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva, okrem tých, ktoré nemôže pripojiť bez svojej viny.

K osobitným náležitostiam žaloby v zmysle § 249 ods. 2 O. s. p. patrí označenie rozhodnutia a postupu ústredia Sociálnej poisťovne, ktoré napadá (rozhodnutie ústredia Sociálnej poisťovne č. 000-00000-CA00/2009 zo dňa 00. mesiac 2009), vyjadrenie, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie a postup napadá, uvedenie dôvodov, v čom žalobca vidí nezákonnosť rozhodnutia a postupu ústredia Sociálnej poisťovne, a aký konečný návrh robí.

R č. 95/2004 – V konaní podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. musí žaloba, okrem všeobecných náležitostí podania, obsahovať konečný návrh výroku o zrušení napadnutého správneho rozhodnutia a o vrátení veci žalovanému správneho orgánu.

V prípade, že žaloba neobsahuje zákonom požadované náležitosti, sudca alebo poverený zamestnanec súdu v súlade s § 43 O. s. p. uznesením vyzve žalobcu, aby nesprávnú, neúplnú alebo nezrozumiteľnú žalobu doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí a ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. Zároveň v uznesení uvedie, ako treba doplnenie alebo opravu vykonať.

Ak žalobca v určenej lehote žalobu nedoplní alebo neopraví a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd žalobu odmietne. Avšak ak bola žaloba doplnená alebo opravená v celom rozsahu v súlade s uznesením najneskôr do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí žaloby, o odvolaní proti tomuto uzneseniu môže v rámci autoremedúry rozhodnúť súd, ktorý ho vydal, a to tak, že uznesenie o odmietnutí žaloby zruší.

Účastníci konania

V zmysle § 250 O. s. p. sú účastníkmi konania žalobca a žalovaný.

Žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že bola rozhodnutím a postupom ústredia Sociálnej poisťovne ukrátená na svojich právach.

R č. 62/1998 – Podľa § 247 ods. 1 O. s. p. aktívne legitimovanou na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. Žiaden subjekt nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech inej osoby.

Žalovaným je organizačná zložka Sociálnej poisťovne, ktorá rozhodla v poslednom stupni, t. j. ústredie Sociálnej poisťovne, nie pobočka Sociálnej poisťovne.

To znamená, že je potrebné, aby žalobca v žalobe ako pasívne legitimovaného, t. j. žalovaného, označil ústredie Sociálnej poisťovne.

Lehoty

V zmysle § 250b ods. 1 O. s. p. žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zameškanie lehoty nemožno odpustiť.

Podľa § 57 ods. 1 a 2 O. s. p. do plynutia lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo

k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov končia sa uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca.

Ak koniec lehoty prípadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 57 ods. 3 O. s. p. lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť.

(pozri príklad 2)

Je potrebné upozorniť, že na zachovanie lehoty na podanie žaloby síce stačí, ak sa odovzdá na poštovú prepravu posledný deň lehoty, avšak len vtedy, ak sa adresovala príslušnému krajskému súdu.

Nevedomosťou o tom, ktorému orgánu sa žaloba adresuje, sa žalobca môže vystaviť nebezpečenstvu zmeškania lehoty. V praxi to síce funguje tak, že nepríslušný orgán postúpi podanie príslušnému orgánu, avšak ak toto postúpené podanie nebude doručené príslušnému krajskému súdu v uvedenej dvojmesačnej lehote, žaloba sa bude považovať za podanú oneskorene a súd z tohto dôvodu v súlade s § 250d ods. 3 O. s. p. uznesením konanie zastaví.

(pozri príklad 3)

Súdne rozhodnutia

Okrem uvedených príkladov príslušný krajský súd zastaví konanie uznesením aj vtedy, ak žalobu podala neoprávnená osoba (iná než navrhovateľ, resp. jeho zástupca; ak sa dá navrhovateľ zastúpiť, je potrebné, aby k žalobe priložil plnú moc pre zástupcu), ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom (napr. procesné rozhodnutie týkajúce sa vedenia konania), ak žalobca v určenej lehote neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariaďil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žaloba bola vzatá späť.

R. č. 95/1994 – Rozhodnutie odvolacieho správneho orgánu, ktorým je zrušené iba prvostupňové rozhodnutie a vec je vrátená na nové konanie a rozhodnutie z dôvodov nedostatočne zisteného skutočného stavu veci, nemení nič na subjektívnych právach účastníkov správneho konania, je iba procesným rozhodnutím, a preto v zmysle ustanovenia § 248 ods. 2 písm. e) O. s. p. nemôže byť predmetom preskúmavania súdom.

Ak sa nevybaví žaloba uvedeným spôsobom, príslušný krajský súd vydá meritórne rozhodnutie, teda rozhodne vo veci samej (napr. ak dospel k záveru, že rozhodnutie a postup ústredia Sociálnej poisťovne v medziach žaloby sú v súlade so zákonom, vysloví rozsudkom, že sa žaloba zamietla, alebo naopak ak dospel k záveru, že je daný niektorý z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 a 3 O. s. p., zruší rozhodnutie ústredia Sociálnej poisťovne aj rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne a vec jej vráti na ďalšie konanie. Urobí tak napr. z dôvodu, že rozhodnutie ústredia Sociálnej poisťovne vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci alebo zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo rozhodnutie ústredia Sociálnej poisťovne, je v rozpore s obsahom spisov).

JUDr. Mária Vlkovičová
odbor nemocenského poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Urobte ročné zúčtovanie dane a zdravotného poistného za rok 2009 na Veme

Mzdy Vema:

- rôzne typy odmeňovania - podľa Zákonníka práce, odmeňovanie zamestnancov vo verejnom záujme a v štátnej službe
- pri výpočte zamestnanca možnosť výstupu zostáv - niekoľkých variantov výplatného lístka, potvrdení do rôznych inštitúcií
- podpora pre vyhodnotenie vykazovania poistného na sociálne poistenie v mínusových hodnotách - výstup Žiadosti o vrátenie poistného na sociálne poistenie
- komplexné spracovanie ročného zúčtovania dane a ročného zúčtovania zdravotného poistenia
- rezortné štatistické výstupy tlačové, prípadne výstupy vo forme súborov (školsstvo, zdravotníctvo, TREXIMA)
- súbežné spracovanie viacerých pracovnoprávných vzťahov zamestnanca a automatický prepočet za 12 mesiacov

Aplikáciu je možné prevádzkovať aj cez internet formou služby ASP Vema

Maximálne sumy úrazových dávok platné od 1. januára 2010

V nadväznosti na článok „Zvyšovanie úrazových dávok“ uverejnený v Sociálnom poistení č. 12/2009 a v súvislosti s prijatím zákona č. 572/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2010, uvádzame zmeny, ktoré sa touto novelou zákona dotkli úrazových dávok.

Maximálne sumy platné od 1. januára 2010 ďalej uvádzaných úrazových dávok boli ustanovené už priamo v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 572/2009 Z. z. (ďalej len „zákon“). V zákone sú maximálne sumy (limity) pre jednorazové odškodnenie, náhradu nákladov spojených s liečením a náhradu nákladov spojených s pohrebom uvádzané v eurách. V sumách ustanovených zákonom je premietnuté aj zvýšenie odvodené od zvýšenia dôchodkových dávok v roku 2010 podľa opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 413/2009 Z. z. o 3,05 %. Sumy po zvýšení sú zaokrúhlené na najbližších desať eurocentov nahor.

Podľa § 94 ods. 2 zákona **suma jednorazového odškodnenia**, na ktorú má nárok manžel alebo manželka po poškodenom, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, je od 1. januára 2010 maximálne **46 485,40 eura**. Každé nezaopatrované dieťa po poškodenom, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, má nárok na polovicu sumy jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky poškodeného. Úhrn súm jednorazových odškodnení nezaopatrených detí nesmie v zmysle § 94 ods. 3 zákona presiahnuť sumu **46 485,40 eura**.

Maximálna suma jednorazového odškodnenia platná od 1. januára 2010 je **o 1 375,93 eura** vyššia ako maximálna suma jednorazového odškodnenia platná do 31. decembra 2009 po zvýšení uskutočnených v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2009,

prepočítaná na eurá.

(pozri príklad)

Suma **náhrady nákladov spojených s liečením**, ktoré poškodený účelne vynaložil na svoje liečenie v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, podľa § 100 ods. 2 novely zákona je od 1. januára 2010 maximálne **23 242,70 eura**. Táto suma sa od 1. januára 2010 zvýšila **o 687,95 eura** v porovnaní s maximálnou sumou náhrady nákladov spojených s liečením platnou do 31. decembra 2009, vrátane zvýšení uskutočnených v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2009, prepočítanou na eurá.

Suma **náhrady nákladov spojených s pohrebom**, na ktorú má nárok ten, kto uhradil náklady spojené s pohrebom, je v zmysle § 101 ods. 3 zákona maximálne **2 324,40 eura**. Za tieto náklady sa považujú **najmä** náklady účtované pohrebnou službou, ktorá poskytla služby spojené so zabezpečením pohrebu, náklady na spolopohreb, ak nie sú súčasťou nákladov účtovaných pohrebnou službou, cintorínske poplatky, náklady na zriadenie pomníka alebo náhrobnej tabule, náklady na úpravu hrobu a ďalšie. Maximálna suma **náhrady výdavkov spojených s pohrebom** je od 1. januára 2010 taktiež **2 324,40 eura**. Na náhradu výdavkov spojených s pohrebom má nárok fyzická osoba, ktorá s poškodeným, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, žila ku dňu jeho smrti v domácnosti, a nezaopatrované dieťa poškodeného. Výdavkami spojenými s pohrebom, na ktoré majú tieto osoby nárok, sú náhrada výdavkov na smútočné ošatenie vo výške jednej tretiny, najviac však

v sume **99,60 eura**, a náhrada cestovných výdavkov vynaložených na ich prepravu z miesta trvalého pobytu na miesto pohrebu a späť. Suma náhrady výdavkov na smútočné ošatenie sa v porovnaní so sumou platnou k 31. decembru 2009 nezmenila. Maximálna suma náhrady nákladov aj náhrady výdavkov spojených s pohrebom je od 1. januára 2010 **o 68,84 eura** vyššia ako suma platná do 31. decembra 2009 vrátane zvýšení uskutočnených v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2009, prepočítaná na eurá.

Pri rozhodovaní o nároku na jednorazové odškodnenie, náhradu nákladov spojených s liečením a náhradu nákladov spojených s pohrebom sa maximálne sumy uplatňujú podľa dátumu vzniku nároku na konkrétnu úrazovú dávku.

Oprávneným osobám sa na určenie sumy priznaného nároku na náhradu nákladov spojených s pohrebom použijú limity platné v príslušnom kalendárnom roku, ktorým je kalendárny rok, v ktorom boli náklady spojené s pohrebom skutočne vynaložené. Môže to byť tak v roku, v ktorom sa uskutočnil pohreb, ale tiež v období nasledujúcom po roku uskutočnenia pohrebu, ak zriadenie pomníka alebo náhrobnej tabule nebolo možné vykonať okamžite po pohrebe poškodeného.

Ing. Renáta Sabolčáková
odbor úrazového poistenia,
poistenia v nezamestnanosti
a garančného poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Príklad

Nárok na jednorazové odškodnenie po poškodenom, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu 5. januára 2010, si uplatnila manželka a tri nezaopatrované deti. Suma jednorazového odškodnenia manželky je 35 250,20 eura. Keďže suma jednorazového odškodnenia manželky nepresiahla maximálnu sumu 46 485,40 eura platnú od 1. januára 2010, bude jej vyplatená suma 35 250,20 eura. Každé nezaopatrované dieťa má nárok na polovicu sumy jednorazového odškodnenia manželky, t. j. na sumu 17 625,10 eura. Pretože úhrn súm jednorazových odškodnení všetkých nezaopatrených detí je 52 875,30 eura, tzn. prekračuje maximálnu sumu 46 485,60 eura, určí sa suma jednorazového odškodnenia každého nezaopatreného dieťaťa pomerným znížením takto:

46 485,40 eura (maximálna suma jednorazového odškodnenia všetkých nezaopatrených detí) : 3 (počet nezaopatrených detí) = 15 495,13333333 eura (suma jednorazového odškodnenia každého nezaopatreného dieťaťa).

Podľa § 116 ods. 8 zákona sa sumy dávok zaokrúhľujú na 10 eurocentov nahor, tzn. každé dieťa má nárok na sumu 15 495,20 eura.

Manželka a tri nezaopatrované deti spolu dostanú: 35 250,20 eura + (3 x 15 495,20 eura) = 81 735,80 eura.

Potvrdzovanie údajov Sociálnou poisťovňou na účely nároku na rodičovský príspevok

Prvého januára 2010 nadobudol účinnosť nový zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodičovskom príspevku“).

Okrem iného zákon o rodičovskom príspevku v § 4 zavádza dve sumy rodičovského príspevku. Poskytovanie vyššej sumy rodičovského príspevku je pritom viazané na dve alternatívne právne skutočnosti:

1. vyplácanie materského podľa právnych predpisov Slovenskej republiky alebo obdobnej dávky v členskom štáte EÚ oprávnenej osobe,

2. v prípade nesplnenia podmienky v prvom bode existencia najmenej 270 dní nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch pred narodením dieťaťa (do tohto obdobia sa započítava aj obdobie prerušenia nemocenského poistenia zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky a obdobie prerušenia nemocenského poistenia povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby z dôvodu nároku na rodičovský príspevok, ak nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby).

V súvislosti s týmito podmienkami bol zákonom o rodičovskom príspevku novelizova-

ný aj zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Novela uzákonila povinnosť Sociálnej poisťovne vydávať na žiadosť fyzickej osoby potvrdenie o období nemocenského poistenia, ktoré získala v posledných dvoch rokoch pred narodením dieťaťa.

Sociálna poisťovňa potvrdzovala žiadateľom o rodičovský príspevok údaje o nároku na materské aj pred účinnosťou nového zákona o rodičovskom príspevku. V súvislosti s nadobudnutím účinnosti zákona o rodičovskom príspevku, ktorý priniesol aj zvýšenie rodičovského príspevku pri splnení spomínaných právnych skutočností, je potrebné uviesť, že potvrdenia o nároku na materské vydané pred 1. januárom 2010 už potvrdzujú nárok na materské. Preto sú postačujúcim dokladom aj na posúdenie nároku na zvýšenú sumu rodičovského príspevku od 1. januára 2010. Z tohto dôvodu tým oprávneným osobám, ktorým už Sociálna poisťovňa raz potvrdila nárok na materské, pobočky Sociálnej

poisťovne nebudú opätovne vydávať potvrdenie o nároku na materské.

Sociálna poisťovňa bude v súčasnosti potvrdzovať údaje o nároku na materské iba tým žiadateľom o rodičovský príspevok, ktorí si podali žiadosť o rodičovský príspevok (nie žiadosť iba o zvýšenie sumy rodičovského príspevku) po 31. decembri 2009.

Ak však oprávnená osoba nepoberala materské, pretože nesplnila podmienky nároku na materské, a z toho dôvodu jej pobočka Sociálnej poisťovne síce pred 1. januárom 2010 vydala potvrdenie o nároku na materské, ale uviedla v ňom, že nárok na materské jej nevznikol, Sociálna poisťovňa jej vydá potvrdenie o období nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch pred narodením dieťaťa bez ohľadu na to, že údaje o nároku na materské (aj keď jej nárok nevznikol) už raz boli potvrdené.

Mgr. Monika Siváčková
odbor nemocenského poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

571 ZÁKON

z 2. decembra 2009

o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

§ 1

Predmet úpravy

(1) Tento zákon upravuje poskytovanie rodičovského príspevku.

(2) Rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka, ktorú štát poskytuje oprávnenej osobe počas riadnej starostlivosti o dieťa.

§ 2

Oprávnená osoba

Oprávnená osoba podľa tohto zákona je

- a) rodič dieťaťa,
- b) fyzická osoba, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu¹⁾ alebo na základe rozhodnutia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny,²⁾ alebo
- c) manžel (manželka) rodiča dieťaťa, ak žije s rodičom dieťaťa v domácnosti.

§ 3

Nárok na rodičovský príspevok

(1) Oprávnená osoba má nárok na rodičovský príspevok, ak

- a) sa riadne stará o dieťa,
- b) má trvalý pobyt³⁾ alebo prechodný pobyt⁴⁾ na území Slovenskej republiky (ďalej len „pobyt“) a
- c) nevykonáva zárobkovú činnosť.

(2) Dieťaťom podľa odseku 1 písm. a) je dieťa

- a) do troch rokov veku,
- b) do šiestich rokov veku, ktoré má dlhodobu nepriaznivú zdravotnú stav,⁵⁾ alebo
- c) do šiestich rokov veku, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov podľa § 2 písm. b), najdlhšie tri roky od právoplatnosti prvého rozhodnutia o zverení dieťaťa do starostlivosti tej istej oprávnenej osobe.

(3) Riadna starostlivosť o dieťa podľa tohto zákona je osobná starostlivosť poskytovaná dieťaťu oprávnenou osobou v záujme všestranného fyzického vývinu a psychického vývinu dieťaťa, najmä primeraná výživa dieťaťa, hygiena dieťaťa, výchova dieťaťa a dodržiavanie preventívnych prehliadok dieťaťa podľa osobitného predpisu.⁶⁾

(4) Podmienka riadnej starostlivosti o dieťa sa považuje za splnenú, ak

- a) dieťa je zo zdravotných dôvodov v ústavnej zdravotnej starostlivosti,
- b) dieťa s dlhodobou nepriaznivou zdravotnou stavom⁵⁾ navštevuje najviac štyri hodiny denne materskú školu, zariadenie sociálnych služieb alebo iné obdobné zariadenie,
- c) dieťa navštevuje najviac štyri hodiny denne materskú školu alebo iné obdobné zariadenie, ak oprávnené osoby alebo osamelá oprávnená osoba, ktorá je slobodná, rozvedená, ovdovená, sú fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,⁷⁾ alebo
- d) oprávnená osoba počas štúdia na strednej škole alebo na vysokej škole alebo počas vzdelávania a prípravy pre trh práce podľa osobitného predpisu⁸⁾ zabezpečí riadnu starostlivosť o dieťa druhou oprávnenou osobou alebo inou plnoletou fyzickou osobou, ktorá neposkytuje starostlivosť dieťaťu podľa osobitného predpisu⁹⁾ a nevypláca sa jej rodičovský príspevok.

(5) Zárobková činnosť podľa tohto zákona je činnosť, ktorá zakladá nárok na zdaňovaný príjem zo závislej činnosti, z podnikania a z inej samostatne zárobkovej činnosti,¹⁰⁾ alebo obdobná činnosť vykonávaná mimo územia Slovenskej republiky. Za zárobkovú činnosť sa považuje vyplácanie

¹⁾ § 45, 48, § 56 ods. 2 a § 97 až 109 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov. § 75 a 75a Občianskeho súdneho poriadku.

²⁾ § 49 zákona č. 36/2005 Z. z. v znení nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z. § 73 ods. 2 písm. a) druhý bod zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

³⁾ § 3 až 7 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁴⁾ Zákon č. 48/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

⁵⁾ § 5 a 6 zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

⁶⁾ § 2 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

⁷⁾ § 2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁸⁾ § 44 až 47 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- a) náhrady služobného platu pri dočasnej neschopnosti na výkon štátnej služby¹¹⁾ a náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca,¹²⁾
- b) nemocenského,¹³⁾
- c) ošetrovného¹⁴⁾ alebo
- d) obdobných dávok uvedených v písmenách a) až c) mimo územia Slovenskej republiky.

(6) Ak sa riadne stará o to isté dieťa viac oprávnených osôb, nárok na rodičovský príspevok má len jedna oprávnená osoba určená podľa ich dohody.

(7) Ak je v rodine viac detí podľa § 3 ods. 2, vzniká len jeden nárok na rodičovský príspevok a len jednej oprávnenej osobe určenej podľa ich dohody.

(8) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká, ak sa oprávnená osoba a dieťa zdržiavajú v štáte, ktorý nie je členským štátom Európskej únie, zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo Švajčiarskou konfederáciou (ďalej len „členský štát“), a počas pobytu v tomto štáte oprávnená osoba nie je povinne verejne zdravotne poistená alebo dobrovoľne verejne zdravotne poistená v Slovenskej republike.¹⁵⁾

(9) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká ani jednej z oprávnených osôb, ak

- a) jedna z nich má nárok na materské¹⁶⁾ alebo na obdobnú dávku ako materské v členskom štáte a suma materského alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte za celý kalendárny mesiac je vyššia ako suma rodičovského príspevku podľa § 4 ods. 2,
- b) jednej z nich štát, ktorý nie je členským štátom, vypláca obdobnú dávku ako rodičovský príspevok alebo obdobnú dávku ako materské¹⁶⁾ alebo
- c) jednej z nich sa vypláca príspevok na starostlivosť o dieťa podľa osobitného predpisu.¹⁷⁾

(10) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká maloletému rodičovi, ktorý nemá priznané rodičovské práva a povinnosti podľa osobitného predpisu.¹⁸⁾

§ 4

Suma rodičovského príspevku

(1) Rodičovský príspevok je 164,22 eura mesačne.

(2) Rodičovský príspevok je 256 eur mesačne do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom dieťa dovŕši dva roky veku, ak sa oprávnenej osobe pred vznikom nároku na rodičovský príspevok

a) vyplácalo z dôvodu riadnej starostlivosti o toto dieťa materské¹⁶⁾ alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte alebo

b) nevyplácalo materské¹⁶⁾ alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte a bola v posledných dvoch rokoch pred narodením tohto dieťaťa najmenej 270 dní nemocensky poistená; do obdobia 270 dní sa započítava aj obdobie prerušenia povinného nemocenského poistenia, ktoré sa započítava na účely materského podľa osobitného predpisu.¹⁹⁾

(3) Ak sa oprávnenej osobe vypláca za celý kalendárny mesiac materské¹⁶⁾ alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte v sume nižšej, ako je suma rodičovského príspevku podľa odseku 2, rodičovský príspevok je počas obdobia vyplácania materského¹⁶⁾ alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte v sume určenej ako rozdiel medzi sumou rodičovského príspevku podľa odseku 2 a sumou materského¹⁶⁾ alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte.

(4) Ak vznikol oprávnenej osobe z dôvodu riadnej starostlivosti o to isté dieťa nárok na rodičovský príspevok po vyplatení príspevku rodičovi podľa osobitného predpisu,²⁰⁾ výška rodičovského príspevku je 75 % rodičovského príspevku podľa odseku 1 alebo 2

a) do troch rokov veku dieťaťa alebo

b) od troch rokov veku dieťaťa do skončenia platnosti posudku podľa osobitného predpisu,²¹⁾ najdlhšie do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom dovŕši šesť rokov veku; od kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa vyplatil rodičovský

⁹⁾ Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

¹⁰⁾ § 5 a § 6 ods. 1, 2 a 5 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

¹¹⁾ Napríklad § 6 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹²⁾ Zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹³⁾ § 7 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

§ 33 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

¹⁴⁾ § 39 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 555/2007 Z. z.

¹⁵⁾ § 3 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹⁶⁾ § 10 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

§ 48 a 49 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

¹⁷⁾ Zákon č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁸⁾ § 29 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z.

¹⁹⁾ § 49a zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z.

²⁰⁾ § 5 ods. 2 a 3 zákona č. 561/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov.

²¹⁾ § 6 zákona č. 600/2003 Z. z.

príspevok vo výške 75 % rodičovského príspevku podľa odseku 1 alebo 2, je suma rodičovského príspevku podľa odseku 1, ak sú naďalej splnené podmienky nároku na rodičovský príspevok.

(5) Rodičovský príspevok podľa odseku 4 sa zaokrúhľuje na najbližších desať eurocentov.

(6) Obdobná dávka ako materské¹⁶⁾ vyplácaná v členskom štáte v cudzej mene sa prepočíta na eurá podľa referenčného výmenného kurzu určeného a vyhláseného Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska²²⁾ v prvý deň v mesiaci, za ktorý si oprávnená osoba uplatňuje nárok na rodičovský príspevok, a zaokrúhľuje sa na najbližší eurocent nadol.

(7) Sumy rodičovského príspevku platné k 31. decembru sa upravujú od 1. januára koeficientom, ktorým sa upravili sumy životného minima podľa osobitného predpisu.²³⁾ Upravené sumy rodičovského príspevku sa zaokrúhľujú na najbližších desať eurocentov. Sumy rodičovského príspevku ustanoví každoročne opatrenie, ktoré vydá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky najneskôr do 31. decembra.

§ 5

Výplata rodičovského príspevku

(1) O rodičovskom príspevku rozhoduje a rodičovský príspevok oprávnenej osobe vypláca úrad práce, sociálnych vecí a rodiny príslušný podľa miesta jej pobytu (ďalej len „platiteľ“).

(2) Rodičovský príspevok sa vypláca za celý kalendárny mesiac, aj keď sa podmienky nároku na tento príspevok splnili len za časť kalendárneho mesiaca.

(3) Rodičovský príspevok sa vypláca mesačne pozadu, a to najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom oprávnená osoba splnila podmienky nároku na rodičovský príspevok.

(4) Rodičovský príspevok sa poukazuje oprávnenej osobe na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky v Slovenskej republike alebo na žiadosť oprávnenej osoby sa vypláca v hotovosti. Ak oprávnená osoba písomne požiada o zmenu spôsobu vyplácania rodičovského príspevku, platiteľ je povinný jej žiadosti vyhovieť. Rodičovský príspevok sa nevypláca do štátu, ktorý nie je členským štátom.

(5) Výplata rodičovského príspevku sa zastaví od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa už vyplatil, ak

a) vznikol dôvod na prešetrovanie, či

1. oprávnená osoba naďalej spĺňa podmienky nároku na

rodičovský príspevok, na jeho výplatu alebo či sa rodičovský príspevok vypláca v správnej sume, alebo

2. na výplatu rodičovského príspevku je naďalej príslušný platiteľ na území Slovenskej republiky, alebo b) na poskytovanie rodičovského príspevku je príslušná inštitúcia iného členského štátu.

(6) Výplata rodičovského príspevku sa obnoví, ak oprávnená osoba preukáže, že zanikli dôvody, pre ktoré sa jeho výplata zastavila podľa odseku 5 písm. a). Výplata rodičovského príspevku sa obnoví od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom zanikli dôvody na jeho zastavenie. Rodičovský príspevok sa doplatí za obdobie zastavenia jeho výplaty, ak podmienky nároku na rodičovský príspevok a na jeho výplatu podľa tohto zákona za toto obdobie boli splnené.

(7) Výplata rodičovského príspevku sa obnoví, ak sa výplata zastavila podľa odseku 5 písm. b) a príslušná inštitúcia iného členského štátu rozhodla o neposkytnutí rodičovského príspevku alebo o poskytnutí rodičovského príspevku v nižšej sume, ako v sume podľa § 4 ods. 1 alebo 2. Výplata rodičovského príspevku sa obnoví od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom oprávnená osoba túto skutočnosť preukáže platiteľovi. Rodičovský príspevok sa doplatí za obdobie zastavenia jeho výplaty alebo za jeho časť, ak podmienky nároku na rodičovský príspevok a na jeho výplatu počas tohto obdobia boli podľa tohto zákona splnené a oprávnená osoba si uplatnila nárok v inom členskom štáte, ale príslušná inštitúcia tohto členského štátu za toto obdobie alebo za jeho časť neposkytla rodičovský príspevok.

§ 6

Zánik nároku

(1) Nárok na rodičovský príspevok za kalendárny mesiac zaniká uplynutím šiestich mesiacov od posledného dňa v mesiaci, za ktorý patril.

(2) Nárok na rodičovský príspevok zaniká

a) od prvého dňa kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom dieťa dovŕšilo vek podľa § 3 ods. 2,

b) smrťou oprávnenej osoby alebo dieťaťa.

§ 7

Zvýšenie, zníženie, odňatie a vrátenie rodičovského príspevku

(1) Ak nastala skutočnosť, ktorá má za následok zvýšenie rodičovského príspevku, rodičovský príspevok sa vypláca vo vyššej sume od kalendárneho mesiaca, v ktorom táto skutočnosť nastala.

²²⁾ Čl. 12 ods. 12.1 Protokolu (č. 18) o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (Ú. v. EÚ C 321E, 29. 12. 2006).

²³⁾ § 5 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

>>>

(2) Ak nastala skutočnosť, ktorá má za následok zníženie vyplácaného rodičovského príspevku, rodičovský príspevok sa vypláca v nižšej sume od kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom táto skutočnosť nastala.

(3) Rodičovský príspevok sa odníme od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa rodičovský príspevok vyplatil,

- a) ak sa zmenia alebo zaniknú skutočnosti rozhodujúce na nárok na rodičovský príspevok,
- b) ak sa rodičovský príspevok vyplácal neprávom,
- c) ak rodičovský príspevok poskytuje príslušná inštitúcia členského štátu v rovnakej sume alebo vo vyššej sume, ako je ustanovené v § 4 ods. 1 alebo 2,
- d) ak príslušná inštitúcia členského štátu neposkytuje rodičovský príspevok z dôvodu, že oprávnená osoba si neuplatnila nárok na rodičovský príspevok, alebo
- e) na žiadosť oprávnenej osoby.

(4) Ak sa rodičovský príspevok vyplácal vo vyššej sume, ako patril, suma rodičovského príspevku sa zníži od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa rodičovský príspevok vyplatil vo vyššej sume.

(5) Ak oprávnená osoba svojím konaním spôsobila, že sa rodičovský príspevok vyplatil neprávom alebo vo vyššej sume, ako patril, je povinná vrátiť rodičovský príspevok alebo vrátiť jeho časť za obdobie, za ktoré bol vyplatený neprávom alebo vo vyššej sume, ako patril. Právo na vrátenie rodičovského príspevku vyplateného neprávom alebo vo vyššej sume, ako patril, zaniká uplynutím jedného roka odo dňa, keď platiteľ túto skutočnosť zistil, najneskôr však uplynutím troch rokov odo dňa poslednej neoprávnenej výplaty rodičovského príspevku.

(6) Ak je oprávnená osoba povinná na základe vykonateľného rozhodnutia vrátiť sumy rodičovského príspevku vyplatené neprávom, môžu sa zrážať aj z bežne vyplácaného rodičovského príspevku alebo neskôr priznaného rodičovského príspevku, zo mzdy, z platu, z inej odmeny za prácu, z náhrad z týchto plnení a z náhrad za pracovnú pohotovosť, z náhrad za služobnú pohotovosť, z náhrad za pohotovosť, z príplatku za pohotovosť alebo z dávok sociálneho poistenia, z dôchodku starobného dôchodkového sporenia a z dávok sociálneho zabezpečenia do sumy, ktorú nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia podľa osobitného predpisu.²⁴⁾

(7) Rodičovský príspevok nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia podľa osobitného predpisu.²⁵⁾

§ 8

Konanie

(1) Konanie o rodičovskom príspevku sa začína na základe písomnej žiadosti, ktorú podáva oprávnená osoba platiteľovi.

(2) Žiadosť o rodičovský príspevok obsahuje meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, ak je pridelené, a adresu pobytu oprávnenej osoby a dieťaťa, na ktoré sa uplatňuje nárok na rodičovský príspevok. Na výzvu platiteľa oprávnená osoba doplní ďalšie nevyhnutné údaje potrebné na konanie o nároku na rodičovský príspevok. Platiteľ osobné údaje môže spracúvať len na účel rodičovského príspevku.

(3) Ak sa dieťa narodilo mimo územia Slovenskej republiky a v čase podania žiadosti o rodičovský príspevok dieťa nemá vydaný rodný list podľa osobitného predpisu,²⁶⁾ oprávnená osoba k písomnej žiadosti o rodičovský príspevok priloží úradný preklad rodného listu dieťaťa alebo iného obdobného dôkazu o narodení dieťaťa vydaného v krajine narodenia dieťaťa.

(4) O zvýšení rodičovského príspevku a o zániku nároku na rodičovský príspevok podľa § 6 ods. 2 sa nevydáva písomné rozhodnutie.

(5) Odvolanie proti rozhodnutiu o zastavení výplaty rodičovského príspevku a o odňatí rodičovského príspevku alebo o jeho znížení nemá odkladný účinok.

(6) Na konanie o rodičovskom príspevku sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní²⁷⁾ okrem § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 9

Povinnosti oprávnenej osoby

Oprávnená osoba je povinná preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na rodičovský príspevok, na jeho výšku a na jeho výplatu a do ôsmich dní písomne oznámiť platiteľovi zmeny týchto skutočností.

Súčinnosť a spolupráca pri poskytovaní rodičovského príspevku

§ 10

Orgány štátnej správy, obce, zdravotnícke zariadenia, školské zariadenia a ďalšie právnické osoby a fyzické osoby, ktoré sú príslušné na poskytovanie údajov na účely rodičovského príspevku (ďalej len „zúčastnené právnické osoby a fyzické osoby“), sú povinné spolupracovať s platiteľom; na účely kontroly trvania podmienok nároku na rodičovský príspevok,

²⁴⁾ Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 268/2006 Z. z. o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 469/2008.

²⁵⁾ § 111 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

§ 78 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 527/2003 Z. z.

²⁶⁾ Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov.

na jeho výšku a výplatu sú na žiadosť platiteľa povinné označovať osobné údaje uvedené v § 8 ods. 2 o oprávnenej osobe a o dieťati, ďalšie údaje o riadnej starostlivosti o dieťa podľa § 3 ods. 3 a 4 a o zárobkovej činnosti oprávnenej osoby podľa § 3 ods. 5.

§ 11

(1) Platiteľ môže navštíviť oprávnenú osobu v mieste jej pobytu a je oprávnený požadovať od všetkých zúčastnených právnických osôb a fyzických osôb informácie a vysvetlenia súvisiace s podmienkami trvania nároku na rodičovský príspevok. Tieto osoby sú povinné poskytnúť potrebné informácie.

(2) Platiteľ je povinný zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel v súvislosti s poskytovaním rodičovského príspevku. Informácie o týchto skutočnostiach poskytuje len vtedy, ak by ich zamlčaním bol vážne ohrozený život alebo zdravie fyzických osôb alebo ak táto povinnosť vyplýva z osobitného predpisu.²⁸⁾

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 12

(1) Rodičovský príspevok priznaný podľa zákona účinného pred 1. januárom 2010, na ktorý trvá nárok podľa zákona účinného do 31. decembra 2009 aj po 31. decembri 2009, považuje sa po 31. decembri 2009 za rodičovský príspevok podľa tohto zákona a vypláca sa v sume podľa § 4 ods. 1 alebo 3.

(2) Ak nárok na rodičovský príspevok vznikol pred 1. januárom 2010 a o tomto nároku sa do 31. decembra 2009 právoplatne nerozhodlo, o nároku na rodičovský príspevok sa rozhodne za obdobie pred 1. januárom 2010 podľa zákona účinného do 31. decembra 2009. Ak nárok na tento rodičovský príspevok trvá aj po 31. decembri 2009, rodičovský príspevok sa od 1. januára 2010 vypláca v sume podľa § 4 ods. 1 alebo 3.

(3) Oprávnená osoba, ktorej sa priznal rodičovský príspevok za obdobie pred 1. januárom 2010 a vypláca sa jej aj po 31. decembri 2009, môže požiadať o rodičovský príspevok v sume podľa § 4 ods. 2. Ak oprávnená osoba spĺňa podmienky nároku na rodičovský príspevok podľa § 3 v sume podľa § 4 ods. 2, zaniká jej nárok na rodičovský príspevok, ktorý jej bol priznaný podľa zákona účinného do 31. decembra 2009.

(4) Ak oprávnená osoba podľa odseku 3 prvej vety spĺňa podmienky nároku na rodičovský príspevok podľa § 3 v sume podľa § 4 ods. 2 aj za obdobie, počas ktorého sa jej vyplácal po 31. decembri 2009 rodičovský príspevok podľa zákona účinného do 31. decembra 2009, vypláca sa jej rozdiel medzi vyplateným rodičovským príspevkom v sume podľa § 4 ods. 1 a rodičovským príspevkom v sume podľa § 4 ods. 2 od vzniku nároku na rodičovský príspevok podľa tohto zákona, najdlhšie za obdobie šiestich po sebe na-

sledujúcich kalendárnych mesiacov, ktoré predchádzajú kalendárnemu mesiacu, v ktorom sa jej priznal rodičovský príspevok podľa tohto zákona.

(5) Rodičovský príspevok podľa tohto zákona sa za január 2010 prvýkrát vypláca vo februári 2010.

§ 13

Zrušujú sa:

1. zákon č. 280/2002 Z. z. o rodičovskom príspevku v znení zákona č. 643/2002 Z. z., zákona č. 453/2003 Z. z., zákona č. 601/2003 Z. z., zákona č. 244/2005 Z. z. a zákona č. 561/2008 Z. z.,
2. opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 326/2009 Z. z. o ustanovení sumy rodičovského príspevku.

Čl. II

Zákon č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa mení a dopĺňa takto:

1. § 1 vrátane nadpisu znie:

„§ 1

Predmet úpravy

(1) Tento zákon upravuje poskytovanie sociálnych dávok, a to

- a) príspevku na starostlivosť o dieťa do troch rokov veku dieťaťa alebo do šiestich rokov veku dieťaťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom¹⁾ (ďalej len „príspevok“) a
- b) príspevku rodičovi.

(2) Poskytovaním príspevku štát prispieva rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov²⁾ (ďalej len „rodič“), na úhradu výdavkov vynaložených na starostlivosť o dieťa.

(3) Poskytovaním príspevku rodičovi štát jednorazovo prispieva rodičovi na uľahčenie vstupu alebo návratu na trh práce a na začatie vykonávania zárobkovej činnosti.“

2. § 3 sa dopĺňa odsekom 5, ktorý znie:

„(5) Oprávnená osoba na uplatnenie nároku na príspevok rodičovi je rodič, ktorému sa bezprostredne pred uplatnením nároku na príspevok rodičovi vyplácal rodičovský príspevok podľa osobitného predpisu.^{5a)}“

Poznámka pod čiarou k odkazu 5a znie:

„^{5a)} Zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“

3. V § 4 ods. 2 písmená a) až d) znejú:

²⁸⁾ § 340 Trestného zákona.

>>>

- „a) náhrady služobného platu,^{7a)}
- b) náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca,⁸⁾
- c) nemocenského⁹⁾ alebo
- d) materského¹⁰⁾ najdlhšie do šiestich týždňov odo dňa narodenia ďalšieho dieťaťa.“

Poznámky pod čiarou k odkazom 7a a 8 znejú:

- ^{7a)} Napríklad § 6 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- ⁸⁾ Zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“

4. V poznámke pod čiarou k odkazu 11 sa citácia „§ 4 zákona č. 280/2002 Z. z. o rodičovskom príspevku v znení neskorších predpisov“ nahrádza citáciou „§ 4 zákona č. 571/2009 Z. z.“.

5. V § 4 odsek 5 znie:

- „(5) Nárok na príspevok nevzniká na dieťa,
- a) pri starostlivosti o ktoré sa poskytuje materské alebo
- b) na ktoré sa za celý kalendárny mesiac poskytuje jednej z oprávnených osôb alebo manželovi (manželke) oprávnenej osoby príspevok na služby pre rodinu s deťmi podľa osobitného predpisu.¹²⁾“

6. Za § 4 sa vkladá § 4a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 4a

Podmienky nároku na príspevok rodičovi

- (1) Oprávnená osoba má nárok na príspevok rodičovi, ak
 - a) vykonáva zárobkovú činnosť,
 - b) zabezpečuje starostlivosť
 - 1. o dieťa do troch rokov jeho veku, za ktorú sa jej poskytoval rodičovský príspevok, alebo
 - 2. o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom najdlhšie do šiestich rokov jeho veku, za ktorú sa jej poskytoval rodičovský príspevok, a
 - c) má trvalý pobyt⁶⁾ alebo prechodný pobyt⁶⁾ na území Slovenskej republiky.
- (2) Zárobková činnosť podľa tohto zákona je činnosť, ktorá zakladá nárok na zdaňovaný príjem zo závislej činnosti, z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti,⁷⁾ alebo obdobná činnosť vykonávaná mimo územia Slovenskej republiky.

(3) Príspevok rodičovi v období do dovŕšenia troch rokov veku dieťaťa alebo šiestich rokov veku dieťaťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom patrí len raz.“

7. Nadpis § 5 znie:

„Suma príspevku a suma príspevku rodičovi“.

8. V § 5 ods. 1 sa slová „predpisu,¹¹⁾“ nahrádzajú slovami „predpisu,^{12a)}“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 12a znie:

„^{12a)} § 4 ods. 1 zákona č. 571/2009 Z. z.“.

9. V § 5 sa za odsek 1 vkladajú nové odseky 2 a 3, ktoré znejú:

„(2) Príspevok rodičovi je 25 % zo súčtu súm rodičovského príspevku podľa osobitného predpisu,^{12b)} na ktoré by mala oprávnená osoba nárok z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa, za ktorú by sa jej poskytoval rodičovský príspevok,

- a) do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom dieťa dovŕši tri roky veku, alebo
- b) do skončenia platnosti vydaného posudku podľa osobitného predpisu,^{12c)} najdlhšie do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom dovŕši šesť rokov veku.

(3) Súčet súm podľa odseku 2 sa vypočíta zo súm platných v kalendárnom mesiaci, v ktorom oprávnená osoba začala vykonávať zárobkovú činnosť.“

Doterajší odsek 2 sa označuje ako odsek 4.

Poznámky pod čiarou k odkazom 12b a 12c znejú:

„^{12b)} § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 571/2009 Z. z.

^{12c)} § 6 zákona č. 600/2003 Z. z.“

10. V § 5 ods. 4 sa za slová „podľa odseku 1“ vkladajú slová „a príspevok rodičovi podľa odseku 2“.

11. Nadpis § 6 znie:

„Výplata príspevku a príspevku rodičovi“.

12. V § 6 ods. 1 sa za slová „O príspevku“ vkladajú slová „a o príspevku rodičovi“ a slovo „príspevok“ sa nahrádza slovami „tieto príspevky“.

13. V § 6 ods. 2 sa vypúšťajú slová „za kalendárny mesiac“.

14. V § 6 ods. 3 sa vypúšťajú slová „písm. b)“.

15. V § 6 ods. 5 prvej vete sa za slová „Príspevok sa vypláca“ vkladajú slová „a príspevok rodičovi sa vypláca“ a slová „na príspevok“ sa nahrádzajú slovami „na tieto príspevky“.

16. V § 6 ods. 9 sa za slovo „Príspevok“ vkladajú slová a príspevok rodičovi“.

17. § 7 vrátane nadpisu znie:

„§ 7

Zánik nároku

Nárok na príspevok za kalendárny mesiac zaniká uplynutím šiestich mesiacov od posledného dňa v mesiaci, za ktorý patril. Nárok na príspevok rodičovi zaniká uplynutím šiestich kalendárnych mesiacov nasledujúcich po kalendárnom mesiaci, v ktorom oprávnená osoba začala vykonávať zárobkovú činnosť. Nárok na príspevok a na príspevok rodičovi zaniká smr-

ťou oprávnenej osoby alebo dieťaťa.“

18. Nadpis § 8 znie:

„Odňatie a vrátenie príspevku a príspevku rodičovi“.

19. V § 8 sa za odsek 4 vkladá nový odsek 5, ktorý znie:

„(5) Ak oprávnená osoba svojím konaním spôsobilá, že sa príspevok rodičovi vyplatil neprávom, je povinná ho vrátiť. Právo na vrátenie príspevku rodičovi vyplateného neprávom zaniká uplynutím jedného roka odo dňa, keď platiteľ túto skutočnosť zistil, najneskôr uplynutím troch rokov odo dňa neoprávnenej výplaty príspevku rodičovi.“

Doterajšie odseky 5 a 6 sa označujú ako odseky 6 a 7.

20. V § 8 ods. 6 sa za slová „vrátiť sumy príspevku“ vkladajú slová „a sumu príspevku rodičovi“.

21. V § 8 ods. 7 sa za slovo „Príspevok“ vkladajú slová „a príspevok rodičovi“.

22. V § 9 ods. 1 sa za slová „Konanie o príspevku“ vkladajú slová „a o príspevku rodičovi“.

23. V § 9 ods. 2 sa slová „adresu pobytu oprávnenej osoby“ nahrádzajú slovami „adresu trvalého pobytu⁶⁾ alebo prechodného pobytu⁶⁾ oprávnenej osoby“.

24. V § 9 sa za odsek 2 vkladá nový odsek 3, ktorý znie:

„(3) Žiadosť o príspevok rodičovi obsahujemenom, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, ak je pridelené, adresu trvalého pobytu⁶⁾ alebo prechodného pobytu⁶⁾ oprávnenej osoby, identifikačné údaje zamestnávateľa a dátum začatia vykonávania zárobkovej činnosti. Na výzvu platiteľa oprávnená osoba doplní ďalšie nevyhnutné údaje potrebné na konanie o nároku na príspevok rodičovi. Platiteľ osobné údaje môže spracúvať len na účel príspevku rodičovi.“

Doterajšie odseky 3 až 6 sa označujú ako odseky 4 až 7.

25. V § 9 odsek 7 znie:

„(7) Na konanie o príspevku a o príspevku rodičovi sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní¹⁵⁾ okrem § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.“

26. V § 10 ods. 1 sa za slová „nároku na príspevok“ vkladajú slová „a nároku na príspevok rodičovi“ a slovo „jeho“ sa nahrádza slovom „ich“.

27. V § 10 ods. 2 sa za slovo „preukázať“ vkladá slovo „najmä“.

28. Nadpis § 11 znie:

„Súčinnosť a spolupráca pri poskytovaní príspevku a príspevku rodičovi“.

29. V § 11 ods. 1 sa za slová „na účely príspevku“ vkladajú slová „a príspevku rodičovi“, za slová „poskytovania príspevku“ sa vkladajú slová „a príspevku rodičovi“ a za slová „v § 9 ods. 2“ sa vkladajú slová „a 3“.

30. V § 11 ods. 2 sa na konci prvej vety pripájajú tieto slová: „a príspevku rodičovi“.

Čl. III

Zákon č. 235/1998 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa, o príspevku rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá a ktorým sa menia ďalšie zákony v znení zákona č. 453/2003 Z. z., zákona č. 601/2003 Z. z., zákona č. 471/2005 Z. z., zákona č. 676/2006 Z. z., zákona č. 592/2007 Z. z. a zákona č. 554/2008 Z. z. sa mení takto:

1. V § 3 ods. 5 sa slová „dieťa v zdravotníckom zariadení“ nahrádzajú slovami „zdravotnícke zariadenie bez dieťaťa“.

2. V § 3 odsek 6 znie:

„(6) Nárok na príspevok nevzniká oprávnenej osobe, ak príspevok alebo dávku toho istého druhu vyplatila príslušná inštitúcia iného štátu.“

Čl. IV

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 551/2003 Z. z., zákona č. 600/2003 Z. z., zákona č. 5/2004 Z. z., zákona č. 43/2004 Z. z., zákona č. 186/2004 Z. z., zákona č. 365/2004 Z. z., zákona č. 391/2004 Z. z., zákona č. 439/2004 Z. z., zákona č. 523/2004 Z. z., zákona č. 721/2004 Z. z., zákona č. 82/2005 Z. z., zákona č. 244/2005 Z. z., zákona č. 351/2005 Z. z., zákona č. 534/2005 Z. z., zákona č. 584/2005 Z. z., zákona č. 310/2006 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/2006 Z. z., zákona č. 529/2006 Z. z., zákona č. 592/2006 Z. z., zákona č. 677/2006 Z. z., zákona č. 274/2007 Z. z., zákona č. 519/2007 Z. z., zákona č. 555/2007 Z. z., zákona č. 659/2007 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 204/2008 Z. z., zákona č. 434/2008 Z. z., zákona č. 449/2008 Z. z., zákona č. 599/2008 Z. z., zákona č. 108/2009 Z. z., zákona č. 192/2009 Z. z., zákona č. 200/2009 Z. z. a zákona č. 285/2009 Z. z. sa dopĺňa takto:

V § 226 sa odsek 1 dopĺňa písmenom j), ktoré znie:

„j) vydávať na žiadosť fyzickej osoby potvrdenie o období nemocenského poistenia získanom v posledných dvoch rokoch pred narodením dieťaťa na účely rodičovského príspevku.“

Čl. V

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2010.

System sociálneho poistenia v Litve (I)

Dôchodkový systém v Litve pozostáva z dvoch pilierov. Prvým je štátny pilier financovaný z odvodov poistného, v ktorom sú zahrnuté všetky zamestnané osoby. Štátny sociálny systém je založený na princípe solidarity a všetky odvody na poistenie sa hneď použijú na financovanie výplaty dávok. Druhým pilierom je doplnkové poistenie, v ktorom je poistné zhodnocované v súkromných dôchodkových fondoch. Žiadne dávky plynúce z dôchodkového poistenia v Litve nepodliehajú zdaneniu.

Dôchodkové poistenie

Nositelom povinného dôchodkového poistenia je Rada štátneho fondu sociálneho poistenia (Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, tzv. SoDra) so sídlom vo Vilniuse. Člení sa na 48 pobočiek, ktoré pokrývajú celú krajinu. SoDra je príslušnou nielen pre oblasť dôchodkov, ale aj pre úrazové poistenie a peňažné dávky v materstve a nemocenské dávky. Okrem toho vyberá poistné pre všetky oblasti sociálneho poistenia. Poistné spadajúce pod oblasť nemocenského poistenia postupuje do Štátnej pokladne pre pacientov, poistné v nezamestnanosti Štátnemu pracovnému úradu a poistné na kapitálovo kryté dôchodky v druhom pilieri súkromným dôchodkovým pokladniám. Povinne poistené sú aj samostatne zárobkovo činné osoby, ak ich príjem z činnosti prekročí dvanásťnásobok minimálnej mzdy. Ak pre nízky príjem nie sú povinné odvádzať poistné, môžu sa poistiť dobrovoľne. Z povinného poistenia sú vyňatí poľnohospodári a im pomáhajúci rodinní príslušníci.

Dávky z povinného poistenia sú financované

vané z poistného zamestnávateľov a poistencov, ako aj prostredníctvom štátnych príspevkov. Zamestnávatelia platia 23,5 % a zamestnanci 2,5 % z hrubej mzdy. V Litve neplatí žiadna hranica výšky vymeriavacieho základu pre odvod poistného. Ak poistenec využije možnosť platenia poistného na súkromné kapitálové zhodnotenie, odvádza sa 20,5 % hrubej mzdy na povinné poistenie a 5,5 % na účet v súkromnom dôchodkovom fonde.

Dôchodkový systém v Litve poskytuje dôchodkové dávky v prípade zníženia schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, v starobe alebo v prípade smrti poistenca. Ak poistenec odvádza poistné aj do súkromného dôchodkového fondu, vznikne mu popri starobnom dôchodku aj nárok na dôchodok z tohto fondu.

Invalidný dôchodok

Podľa litovského zákona splní poisteneц podmienky na vznik nároku na invalidný dôchodok, ak

- má zníženú schopnosť vykonávať

zárobkovú činnosť v rozmedzí od 45 do 100 % oproti zdravej fyzickej osobe; invalidita sa ďalej delí do troch stupňov,

- získal potrebnú dobu poistenia, ktorá je určená podľa veku poistenca.

Rozhodnúť o tom, či a v akom rozsahu je osoba invalidná, je príslušná štátna lekárska a sociálna vyšetrovacia komora. Stupeň zníženia schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa podľa litovských predpisov určí pomocou lekárskeho, funkčného, profesijného a iných kritérií pre odhad schopnosti pracovať. Ak sú zdravotné poškodenia trvalé aj po príslušnej lekárskej starostlivosti a rehabilitačných opatreniach, vzniká nárok na invalidný dôchodok.

Pre osoby od 18 rokov sa zníženie schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť člení na tri stupne v postupných päťpercentných krokoch:

- 1. stupeň: plná strata schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ktorá je znížená v rozmedzí od 75 do 100 %,
- 2. stupeň: čiastočná strata schopnosti

Doba poistenia potrebná na vznik nároku na invalidný dôchodok

Vek poistenca	Minimálna potrebná doba poistenia pri čiastočnom invalidnom dôchodku	Minimálna potrebná doba poistenia pri plnom invalidnom dôchodku
do 22 rokov	2 mesiace	1 rok
22 rokov	4 mesiace	1 rok
23 rokov	6 mesiacov	1 rok
24 rokov	8 mesiacov	1 rok 4 mesiace
25 rokov	10 mesiacov	1 rok 8 mes.
26 rokov	1 rok	2 roky
27 rokov	1 rok 2 mesiace	2 roky 4 mes.
28 rokov	1 rok 4 mesiace	2 roky 8 mes.
29 rokov	1 rok 6 mes.	3 roky
30 rokov	1 rok 8 mes.	3 roky 4 mes.
31 rokov	1 rok 10 mes.	3 roky 8 mes.
32 rokov	2 roky	4 roky
33 rokov	2 roky 2 mes.	4 roky 4 mes.
34 rokov	2 roky 4 mes.	4 roky 8 mes.
35 rokov	2 roky 6 mes.	5 rokov
36 rokov	2 roky 8 mes.	5 rokov 4 mes.
37 rokov	2 roky 10 mes.	5 rokov 8 mes.
38 rokov	3 roky	6 rokov
39 rokov	3 roky 6 mes.	7 rokov
40 rokov	4 roky	8 rokov
41 rokov	4 roky 6 mes.	9 rokov
42 rokov	5 rokov	10 rokov
43 rokov	5 rokov 6 mes.	11 rokov
44 rokov	6 rokov	12 rokov
45 rokov	6 rokov 6 mes.	13 rokov
46 rokov	7 rokov	14 rokov
47 rokov	7 rokov 6 mes.	15 rokov
48 rokov	8 rokov	16 rokov
49 rokov	8 rokov 6 mes.	17 rokov
50 rokov	9 rokov	18 rokov
51 rokov	9 rokov 6 mes.	19 rokov
52 rokov	10 rokov	20 rokov
53 rokov	10 rokov 6 mes.	21 rokov
54 rokov	11 rokov	22 rokov
55 rokov	11 rokov 6 mes.	23 rokov
56 rokov	12 rokov	24 rokov
57 rokov	12 rokov 6 mes.	25 rokov
58 rokov	13 rokov	26 rokov
59 rokov	13 rokov 6 mes.	27 rokov
60 rokov	14 rokov	28 rokov
61 rokov	14 rokov 6 mes.	29 rokov
62 až 65 rokov	15 rokov	30 rokov

vykonávať zárobkovú činnosť, ktorá je znížená v rozmedzí od 60 do 70 %,

- 3. stupeň: čiastočná strata schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ktorá je znížená v rozmedzí od 45 do 55 %.

Potrebná doba poistenia závisí od veku poistenca v čase vzniku invalidity. Táto závisí tiež od toho, či ide o čiastočný alebo plný invaliditu. Ak žiadateľ o dávku na základe plnej invalidity splní podľa veku podmienky potrebnej doby iba na čiastočný invalidný dôchodok, bude jeho dôchodok pomerne znížený. Potrebnú dobu na vznik nároku na invalidný dôchodok v Litve znázorňuje tabuľka.

Starobný dôchodok

Nárok na starobný dôchodok má poistenec, ak dosiahol potrebný vek a získal dobu poistenia 15 rokov, pokiaľ ide o čiastočný dôchodok, alebo 30 rokov na plný dôchodok. Vek potrebný na nárok na starobný dôchodok je (od roku 2006) 62 rokov a šesť mesiacov pre mužov a 60 rokov pre ženy.

Od roku 2004 existuje podľa litovského zákona možnosť uplatniť si nárok na predčasný starobný dôchodok do piatich rokov pred dosiahnutím dôchodkového veku. Toto právo je možné využiť, ak poistenec

- požiada o dávku v priebehu piatich rokov pred dosiahnutím dôchodkového veku; to znamená, že od roku 2006 si môžu uplatniť nárok na tento dôchodok muži, ak dosiahnu vek 57 rokov a šesť mesiacov, a ženy vtedy, ak dosiahnu vek 55 rokov,
- získa dobu poistenia v trvaní 30 rokov,
- je viac ako dvanásť mesiacov registrovaný ako nezamestnaná osoba.

Suma dávky sa oproti riadnemu starobnému dôchodku znižuje o 0,4 % za každý mesiac poberania predčasného starobného dôchodku. Ak by chcel teda poistenec pri nároku na predčasný starobný dôchodok využiť plnú hranicu piatich rokov pred dosiahnutím dôchodkového veku, znížila by sa suma jeho dôchodku o 24 %.

Ak poistenec naopak nemá ešte záujem o starobný dôchodok, hoci by mu už vznikol naň nárok, zvyšuje sa suma dôchodku za každý celý rok po nároku o štyri percentá. Toto pravidlo má však účinok najviac v trvaní piatich rokov. Starobný dôchodok sa tak môže zvýšiť najviac o 20 %.

Podľa litovského zákona neexistuje pre poberateľov starobného dôchodku žiadne obmedzenie pri rozhodnutí pracovať aj počas poberania dávky.

Pozostalostný dôchodok

Vdovský dôchodok a vdovecký dôchodok

Pozostalostný dôchodok patrí vdove alebo vdovcovi po zomretom poistencovi. Nárokovať si naň sú oprávnení aj skorší životní partneri alebo poručník, ak vychovávajú deti zo-

mretého poistenca. Podmienka doby poistenia je splnená, ak zomretý poberal invalidný alebo starobný dôchodok alebo by mal na takúto dávku nárok. Ako vdova alebo vdovec môže poberať dôchodok osoba, ktorá vychováva dieťa s nárokom na sirotsky dôchodok, ak nemá ešte 18 rokov veku. Ak sirota študuje, predlžuje sa toto obdobie do dosiahnutia 19. roku veku. Bezdetná pozostalá osoba má nárok na dôchodok vtedy, ak bola so zomretým v manželstve minimálne päť rokov. Osoba, ktorá vezme do svojej domácnosti sirotu, ktorá bola do 18. roku veku plne neschopná vykonávať zárobkovú činnosť, a stará sa o ňu, tiež má počas tejto doby časovo neobmedzený nárok na vdovský alebo vdovecký dôchodok. Nárok vzniká aj vtedy, ak bola osoba so zomretým v obdobnom ako manželskom vzťahu a vychovávali spolu spoločné dieťa. Dôchodok sa vypláca do 18. roku veku dieťaťa. Aj tu platí, že ak sirota študuje, predlžuje sa toto obdobie do dosiahnutia veku 19 rokov. Ak sa vo svojej domácnosti stará o sirotu, ktorá bola do 18. roku veku plne neschopná vykonávať zárobkovú činnosť, má počas celej tejto doby časovo neobmedzený nárok na pozostalostný dôchodok. Nárok na dôchodok zaniká po uzavretí nového manželstva. Ak zanikne toto nové manželstvo, obnovuje sa nárok na predošlú pozostalostnú dávku.

Sirotsky dôchodok

Vlastné alebo adoptívne deti zomretého majú nárok na sirotsky dôchodok, ak zomretý poberal invalidný alebo starobný dôchodok alebo by mal na takúto dávku nárok. Za splnenia týchto podmienok majú na sirotsky dôchodok nárok aj nevlastné deti, ak ich zomretý vyživoval a pred jeho smrťou nemali nárok na sirotsky dôchodok po vlastnom rodičovi. Pri smrti jedného rodiča má sirota nárok na polovičný sirotsky dôchodok a po smrti oboch rodičov na plný. Nárok trvá do 18. roku veku alebo do 24. roku veku v prípade denného štúdia. Nárok na celoživotný sirotsky dôchodok má sirota vtedy, ak bola pred 18. rokom veku plne alebo čiastočne invalidná.

Výška pozostalostnej dávky

Vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok a sirotsky dôchodok sa vypočítajú z invalidného dôchodku alebo starobného dôchodku, ktorý zomretý do dátumu úmrtia poberal. Ak nebol ešte dôchodcom, vypočíta sa dávka zo sumy, aká by mu patrila ako poberateľovi invalidného dôchodku so znížením schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 60 až 70 % v porovnaní so zdravou osobou. Z takto zistenej sumy majú nárok vdovy a vdovci na 20 % a každá sirota na 30 %. Spolu táto suma nesmie presiahnuť 80 % dávky.

Mgr. Adrián Terek
oddelenie záležitostí EÚ
Sociálna poisťovňa, ústredie

Budúcnosť bude patriť aj starším

Starší. Koho možno zaradiť do tejto kategórie? Podľa viacerých prieskumov sa za takých vo vzťahu k zamestnávaniu považujú ľudia nad 45 rokov, hlavne ženy. Taký je aj väčšinový výsledok prieskumu Inštitútu pre verejné otázky z roku 2005, v ktorom na otázku, koho možno považovať v procese zamestnávania za staršieho, vychádza, že je to človek nad 45 rokov! V praxi to znamená, že tí, ktorí prídu o prácu po päťdesiatke, si zamestnanie nájdu veľmi ťažko.

Pod heslom „zamestnávanie starších“ nájdete na internete 52 000 odkazov. Aj tento fakt dokazuje, že ide o horúcu tému dneška, na ktorú v súčasnosti hľadajú odpoveď rôzne inštitúcie európskych krajín. Témou zamestnávania starších sa zaoberajú rôzne profesijné skupiny – lekári, psychológovia, sociológovia, pedagógovia, ekonómovia, ale aj zamestnávateľia a odborári.

V spoločnosti nastáva zvláštny úkaz. Z demografického hľadiska Európa starne. Pomer mladých ľudí ku starším sa mení v prospech starších. Trh práce má paradoxne najradšej mladých ľudí s trochou praxe. Dôvod je veľmi prozaický. Sú pomerne lacnejší ako špecialisti s dlhoročnou odbornou praxou, majú už pracovné návyky, sú učiteľnejší vo vzťahu k novým technológiám, pružnejší pri zavádzaní zmeny a nie sú zaťažení „nánosmi starých mórosov“. Sú jazykovo zdatnejší. Pozitíva sú vyvážené nižšou lojalitou, vyššou fluktuáciou. Nedá sa pochybovať o tom, že napriek nevýhodám sú takíto zamestnanci pre organizáciu ideálni. Ich počty sa však znižujú a tí čo sú, sú „zadani“. Kde brať a nekradnúť?

S určitosťou sa dá tvrdiť, že pokiaľ ide o pracovné sily, treba hľadať rezervy pre blízku budúcnosť. Podľa údajov Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti bude o desať rokov na Slovensku 1,5 milióna aktívneho oby-

vateľstva vo veku nad 45 rokov.

V čase, keď hrozí nedostatok pracovnej sily, je voľná skupina ľudí, ktorí sú medicínsky, psychologicky aj sociálne schopní zaplniť na trhu práce mnoho voľných pracovných miest, za podmienky kvalitne nastaveného celoživotného vzdelávania. Veď človek, ktorý sa dožíva päťdesiatky, má za sebou 25- až 30-ročný pracovný život a teoreticky rovnako dlhý pred sebou. Napriek tomu je to dnes jedna z najohrozenejších skupín pri hľadaní zamestnania.

Výskumný ústav práce, sociálnych vecí a rodiny v jednej zo štúdií uviedol, že veľké spoločnosti zamestnávajú viac starších zamestnancov ako malé, a rovnako to, že väčšina zamestnávateľov, až 82 %, zamestnáva starších ľudí. Zamestnávateľia sú s ich prácou veľmi spokojní. Potiaľ je to v poriadku.

Nepríjemné je zistenie, že na zhruba 43 novoprijatých osôb ročne na starších pripadá priemerné číslo 3. Hoci tieto údaje sú z roku 2002, nemyslím si, že by sa dnes nejako dramaticky zmenili. Je problémom veková diskriminácia?

Na pozadí faktov a diskriminácia starších

Čo je teda príčinou, že v súčasnosti sú starší zamestnanci ohrozeným druhom? Je jasné, že jednou z hlavných príčin je nedostatok pracovných miest vo všeobecnosti. Tie však nevieme vytvoriť šibnutím čarovného prútika. To, čo vieme urobiť pomerne rýchlo, je pripraviť sa na príležitosť. Hemingwayov Staréc tomu hovorí: byť pripravený, keď príde šťastie.

Pracujem v oblasti náboru a výberu zamestnancov dlhé roky. V praxi sa často stretávam s otázkou diskriminácie podľa veku. Patríť tiež do kategórie starších zamestnancov. Denne sa stretávam s množstvom uchádzačov či už osobne alebo prostredníctvom ich žiadostí o pracovné miesto. Musím potvrdiť, že všetky údaje z prieskumov sú skutočné. Ale, ale, ale...

Ako sa môžem ja ako „zamestnávateľ“ pozeráť na nič nehovoriaci životopis, ktorý je často napísaný ešte v duchu starých slohových prác, alebo na životopis, v ktorom sú vymenované roky a skratky podnikov, ktoré nenájdete ani Google. Denne si kladiem otázku, či sa niekedy nediskriminujeme sami. Dnes, keď v každom, aj bulvárnom časopise nájde-

te slušný návod, ako písať životopis, ako sa uchádzať o pracovné miesto. Požiadavka na prácu s počítačom je dnes presne to isté ako na začiatku minulého storočia požiadavka na krasopis a dobrú znalosť úradného jazyka. Kto nemal tieto kompetencie, nedostal úrad.

Preto z pohľadu „starších“ prípravou na príležitosť alebo čakaním na šťastie môže byť zmena vlastného postoja k sebe v dynamicky sa meniacej spoločnosti. Vysokoškolsky vzdelaný človek, ktorý nevie pracovať s počítačom, sa nemôže vyhovoriť na vekovú diskrimináciu, ak sa neúspešne uchádza o prácu v úrade. Rovnako človek, ktorý neovláda štátny jazyk, nemôže pracovať v klientskej inštitúcii na Slovensku.

Naša spoločnosť je nastavená jednoznačne protidiskriminačne, čo sa týka znevýhodňovania zamestnávania pre vek. Veková diskriminácia sa veľmi ťažko dokazuje, ľahko sa na ňu odvoláva. Avšak ak chceme vybudovať občiansku spoločnosť, potrebujeme zvyšovať aj osobnú zodpovednosť za seba a svoj život. Prevezmeme zodpovednosť za seba aj začlenením do celoživotného vzdelávania, pretože to, čo nás učili v škole pred 30 rokmi, nestačí, a to, čo sa učíme dnes, nebude stačiť o päť rokov. Zvyšovaním a rozširovaním svojich kompetencií zvýšime pravdepodobnosť, že ak tie pracovné miesta budú, budeme pripravení sa o ne uchádzať. Polyfunkčná pracovná sila je najmenej ohrozená.

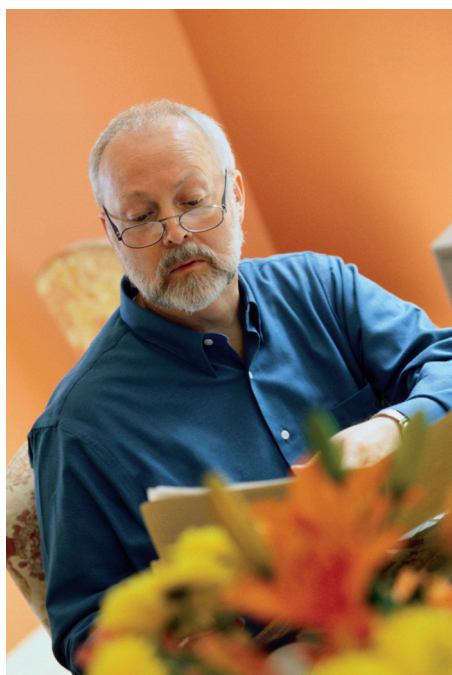
Na záver

Z už spomínaných prieskumov tiež vyplýva, že zamestnávateľia vnímajú ako znevýhodnených tých starších zamestnancov, ktorí nemajú patričnú kvalifikáciu, ďalej tých, ktorí majú oslabenú fyzickú kondíciu, ako aj tých, ktorí sú často chorí alebo majú ZPS a sú dlhodobo nezamestnaní. Absolútne znevýhodňovaní sú tí, ktorí sú neochotní alebo neschopní osvojiť si nové technológie. V takom prípade je ťažké hovoriť o diskriminácii podľa veku.

Je jasné, že problematika zamestnávania starších vyžaduje legislatívny rámec. Verím, že nebude čakaním na Godota. Ak by predsa, tak vychádzajúc z údajov v závere, starajme sa o svoje zdravie, učme sa a budme pripravení. Lebo ako hovorí demografi, budúcnosť bude patriť aj starším.

Mgr. Svetlana La Garde

oddelenie osobného rozvoja a vzdelávania
Sociálna poisťovňa, ústredie

Pracovná neschopnosť a zmena miesta pobytu

Môžem počas dočasnej pracovnej neschopnosti zmeniť miesto, kde sa zdržiavam?
Neporuším tým liečebný režim?

V súlade s § 227 ods. 2 písm. e) a f) zákona o sociálnom poistení dočasne práceneschopný poistenec je povinný dodržiavať liečebný režim, ktorý určil ošetrojúci lekár počas trvania dočasnej pracovnej neschopnosti, a zdržiavať sa na adrese, ktorá je uvedená v žiadosti o priznanie nemocenského (t. j. na adrese uvedenej na tlačive „Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti“).

Podľa § 227 ods. 4 zákona o sociálnom poistení poistenec a príjemca dávky sú povinní príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne do ôsmich dní písomne oznámiť zmenu mena a priezviska a príjemcu dávky aj zmenu adresy, na ktorej sa zdržiava.

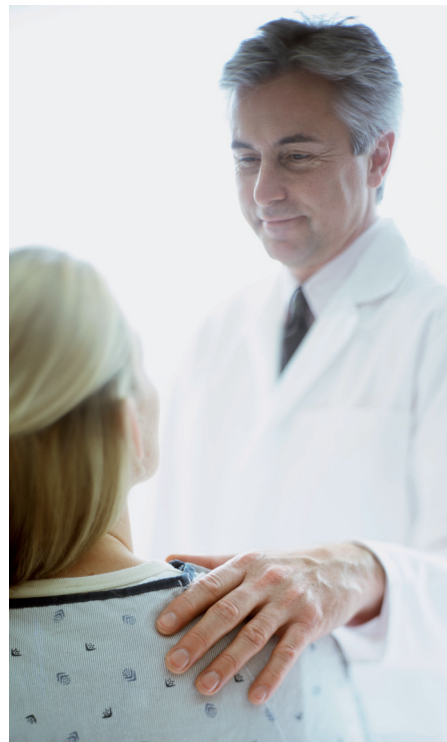
V súlade so spomínanými ustanoveniami zákona o sociálnom poistení má dočasne práceneschopný poistenec zmenu adresy svojho aktuálneho pobytu počas dočasnej pracovnej neschopnosti oznámiť príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne, ktorá vykonáva kontrolu dodržiavania liečebného režimu tohto poistenca.

Podľa § 2 ods. 11 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov liečebný režim určuje ošetrojúci lekár. Preto je potrebné otázku zmeny adresy, na ktorej sa dočasne práceneschopný poistenec zdržiava počas dočasnej pracovnej neschopnosti, vopred konzultovať priamo s ošetrojúcim lekárom. Ten otázku zmeny adresy posúdi so zreteľom na jej možný vplyv na určenú životosprávu osoby na podporu liečby.

V prípade, že dočasne práceneschopný poistenec počas obdobia dočasnej pracovnej neschopnosti koná svojvoľne, bez dodržania uvedených postupov, konanie môže byť klasifikované ako porušenie povinností uvedených v § 227 zákona o sociálnom poistení. Zaň je príslušná pobočka Sociálnej poisťovne oprávnená uložiť sankciu v podobe pokuty.

Mgr. Lucia Krátka

*odbor lekárskej posudkovej činnosti
Sociálna poisťovňa, ústredie*

Pracovná neschopnosť a zmena ošetrojúceho lekára

Je možné zmeniť ošetrojúceho lekára počas trvania dočasnej pracovnej neschopnosti?

Dočasnú pracovnú neschopnosť posudzuje a o jej trvaní a skončení rozhoduje ošetrojúci lekár, ktorý poistencovi poskytuje zdravotnú starostlivosť.

Právne vzťahy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti sú upravené v § 12 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“).

V súlade s § 12 ods. 7 zákona dohoda o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti sa uzatvára v písomnej forme najmenej na šesť mesiacov.

Podľa § 12 ods. 9 zákona poskytovateľ môže odstúpiť od dohody z dôvodov ustanovených v odseku 2 písm. a) a b); osoba, ktorej sa zdravotná starostlivosť poskytuje, aj bez uvedenia dôvodu. Odstúpenie od dohody musí mať písomnú formu.

V súlade s § 12 ods. 10 zákona dohoda o poskytovaní zdravotnej starostlivosti zaniká smrťou osoby, smrťou alebo zánikom poskytovateľa alebo po doručení písomného odstúpenia od dohody prvým dňom kalen-

dárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom bolo doručené písomné odstúpenie od dohody.

Podľa § 23 ods. 1 zákona pri zmene poskytovateľa ambulantnej starostlivosti z dôvodu odstúpenia od dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti je poskytovateľ povinný preukázateľne odovzdať zdravotnú dokumentáciu alebo jej rovnopis do siedmich dní od jej vyžiadania novému poskytovateľovi, s ktorým osoba uzatvorila dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

V súlade s § 19 ods. 2 písm. f) zákona zdravotná dokumentácia obsahuje aj údaje o dočasnej práceneschopnosti pre chorobu a úraz a skutočnosti dôležité na posúdenie zdravotnej spôsobilosti na výkon práce.

Z uvedených ustanovení zákona o zániku dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti nevyplýva povinnosť poskytovateľa zdravotnej starostlivosti pri zániku dohody o zdravotnej starostlivosti ukončovať dočasnú pracovnú neschopnosť. Z § 23 ods. 1 vyplýva, že poskytovateľ zdravotnej starostlivosti pri odstúpení od dohody o poskytovaní

zdravotnej starostlivosti je povinný odovzdať zdravotnú dokumentáciu novému poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, s ktorým má poistenec uzatvorenú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. To sa vzťahuje aj na údaje o dočasnej pracovnej neschopnosti, ktoré sú jej súčasťou.

Aj napriek skutočnosti, že práva a povinnosti v súvislosti s uznávaním dočasnej pracovnej neschopnosti nie sú upravené osobitným právnym predpisom, vychádzajúc z aktuálnej právnej úpravy, možno konštatovať, že zánik dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti v prípade odstúpenia od dohody nie je právnym dôvodom na skončenie dočasnej pracovnej neschopnosti poistenca. Posudzovanie ďalšieho trvania a následné ukončenie dočasnej pracovnej neschopnosti je v takomto prípade v kompetencii nového poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

JUDr. Milan Kučo

*odbor lekárskej posudkovej činnosti
Sociálna poisťovňa, ústredie*

Pracovná neschopnosť počas kúpeľnej liečby

Aký je postup pri uznávaní dočasnej pracovnej neschopnosti počas kúpeľnej liečby?

Dočasnú pracovnú neschopnosť poistenca posudzuje a o nej rozhoduje ošetrojúci lekár na základe vyšetrenia zdravotného stavu a posúdenia pracovnej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. O trvaní a skončení dočasnej pracovnej neschopnosti taktiež rozhoduje ošetrojúci lekár.

Platná legislatíva neupravuje problematiku dočasnej pracovnej neschopnosti, a tým nie sú stanovené ani formálne postupy pri uznaní dočasnej pracovnej neschopnosti počas

kúpeľnej liečby.

V prípade kúpeľnej liečby, ktorá nadväzuje na predchádzajúcu ambulantnú alebo ústavnú starostlivosť a ktorú poistenec absolvuje bez predchádzajúceho uznania dočasnej pracovnej neschopnosti všeobecným lekárom, v prípade medicínskej opodstatnenosti môže dočasnú pracovnú neschopnosť v súlade s bežnou, v súčasnosti aplikovanou praxou uznať a ukončiť aj lekár prírodných liečebných kúpeľov.

Poistenci, ktorým vystavil tlačivo „Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti“ lekár prírodných liečebných kúpeľov, majú nárok na nemocenské po splnení všetkých podmienok ustanovených zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Mgr. Jana Besedová

*odbor lekárskej posudkovej činnosti
Sociálna poisťovňa, ústredie*

Zamestnanie a evidencia u lekára pre deti a dospelých

Mám 27 rokov, som zamestnanec a zamestnávateľ za mňa platí odvody do Sociálnej poisťovne. Môžem byť evidovaný u lekára pre deti a dospelých alebo nie? Môže mi uvedený lekár uznať dočasnú pracovnú neschopnosť?

Podľa Konceptie zdravotnej starostlivosti v odbore všeobecná starostlivosť o deti a dospelých, vydané dňa 12. júna 2006 pod číslom 15988-1/2006-OZS, všeobecná starostlivosť o deti a dospelých zabezpečuje podobne ako všeobecné lekárstvo pre dospelých, miestne a časovo dostupnú všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť o deti a dospelých do 18 rokov + 364 dní.

Podľa stanoviska Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatrie, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú starostlivosť, má právo vystaviť Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti poistencovi staršiemu ako 18 rokov + 364 dní, nie ale staršiemu ako 28 rokov za podmienky, že má špecializáciu z dospelého lekárstva.

Podľa § 8 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ambulantná starostlivosť sa poskytuje osobe, ktorej zdravotný stav nevyžaduje nepretržité poskytovanie zdravotnej starostlivosti dlhšie ako 24 hodín. Všeobecnú ambulantnú starostlivosť poskytuje poskytovateľom určený lekár (ďalej len „všeobecný lekár“) a poskyto-

vateľom určená sestra s príslušnou odbornou spôsobilosťou.

Všeobecným lekárom je

- lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre dospelých a
- lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatrie, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre deti a dospelých.

Vystavenie tlačiva Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti je v rámci poskytovania ambulantnej starostlivosti plne v kompetencii všeobecného lekára. V prípade uznania dočasnej pracovnej neschopnosti, ak tlačivo Potvrdenie o dočasnej neschopnosti je vystavené niektorým z uvedených lekárov a spĺňa všetky potrebné náležitosti, je možné ho akceptovať aj v prípade, ak je vystavené všeobecným lekárom pre deti a dospelých poistencovi staršiemu ako 18 rokov + 364 dní, a to aj v prípade ak takýto poistenec nie je študentom.

JUDr. Martina Hudcová

*odbor lekárskej posudkovej činnosti
Sociálna poisťovňa, ústredie*

Osamelá matka a nárok na materské

Môže slobodná matka poberať materské aj dlhšie ako 28 týždňov? Za akých podmienok?

Podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nárok na materské zaniká uplynutím 28. týždňa od vzniku nároku na materské. Zákon v niektorých prípadoch umožňuje poberať materské aj po uplynutí tejto doby, napr. v prípade tzv. osamelej poistenkyne.

Osamelosť sa preukazuje čestným vyhlásením poistenkyne, ktoré predloží príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne. Osamelá osoba na účely poskytovania materského je poistenkyňa, ktorá žije sama, je slobodná, ovdovená, rozvedená alebo osamelá z iných vážnych dôvodov. Podmienka osamelosti nie je splnená, ak poistenkyňa žije s inou fyzickou osobou v spoločnej domácnosti podľa § 115 Občianskeho zákonníka. Ak však ide o po-

istenkyňu, ktorá síce trvale žije s inou fyzickou osobou v spoločnej domácnosti, ale neuhrádzajú spoločne náklady na svoje potreby, v takomto prípade je podmienka osamelosti splnená.

V prípade, ak spĺňate uvedené predpoklady osamelosti, odporúčame Vám zaslať čestné vyhlásenie, ktorého vzor nájdete aj na webovej stránke Sociálnej poisťovne (www.socpoist.sk), v časti „Formuláre“, príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne a požiadať o výplatu materského do konca 37. týždňa od vzniku nároku na materské.

JUDr. Danica Bogárová
odbor nemocenského poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Nárok na materské osoby, ktorá nie je štátnym občanom Slovenskej republiky

Moja priateľka je Polka s trvalým pobytom na Slovensku. Na Slovensku pracuje takmer jeden rok. Predtým pracovala asi dva roky v Írsku. Bude mať nárok na materské, ak by sme mali spolu dieťa a nie sme manželia?

Nárok na materské podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) v znení neskorších predpisov má fyzická osoba, ktorá je nemocensky poistená podľa tohto zákona.

Vychádzajúc z uvedeného, nárok na materské podľa právnych predpisov Slovenskej republiky je podmienený existenciou nemocenského poistenia.

Ak je fyzická osoba nemocensky poistená podľa právnych predpisov Slovenskej republiky ako zamestnanec, bez ohľadu na štátnu príslušnosť jej po splnení všetkých zákonom stanovených podmienok nárok na materské vznikne.

Jednou z podmienok nároku na materské je v zmysle § 48 ods. 1 zákona v znení zákona č. 555/2007 Z. z. splnenie podmienky 270 dní nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch pred pôrodom. V prípade, ak poistenkyňa nebude dosahovať 270 dní nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch pred pôrodom z nemocenského poistenia v Slovenskej republike, je možné pre splnenie predmetnej podmienky započítať doby nemocenského poistenia dosiahnuté v Írskej republike. Skutočnosť, že rodičia dieťaťa nie sú manželia, nemá vplyv na nárok na materské.

Mgr. Katarína Dokupilová
odbor nemocenského poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Kde nás nájdete v Nitrianskom kraji

Pobočky zabezpečujú komplexný výkon sociálneho poistenia, ktorý patrí do vecnej pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne podľa zákona o sociálnom poistení

Pobočky v Nitrianskom kraji:

- > Nitra**
pre územnú pôsobnosť okresov Nitra a Zlaté Moravce
- > Komárno**
pre územnú pôsobnosť okresu Komárno
- > Levice**
pre územnú pôsobnosť okresu Levice
- > Nové Zámky**
pre územnú pôsobnosť okresu Nové Zámky
- > Topoľčany**
pre územnú pôsobnosť okresov Topoľčany, Bánovce nad Bebravou a Partizánske

Do vecnej pôsobnosti pobočky patrí najmä

- a) rozhodovať v prvom stupni o**
 1. vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch,

- 2. nemocenských dávkach,
- 3. úrazových dávkach okrem úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty,
- 4. dávke garančného poistenia,
- 5. dávke v nezamestnanosti,
- b) vykonávať lekársku posudkovú činnosť,**
- c) spisovať žiadosť o priznanie dávky okrem nemocenských dávok, úrazového príplatku a dávky v nezamestnanosti,**
- d) vyplácať nemocenské dávky, úrazové dávky okrem úrazovej renty a pozostalostnej renty, dávku garančného poistenia a dávku v nezamestnanosti,**
- e) vyberať a vymáhať poistné, príspevky na starobné dôchodkové sporenie,**
- f) vykonávať kontrolnú činnosť, konzultačnú činnosť a poradenskú činnosť vo veciach sociálneho poistenia**

Vysunuté pracoviská zabezpečujú výkon sociálneho poistenia nasledovne:

> Zlaté Moravce

- dôchodkové poistenie, nemocenské poistenie, poistenie v nezamestnanosti a garančné poistenie, lekárska posudková činnosť, výber poistného,

> Šahy

- dôchodkové poistenie, nemocenské poistenie, poistenie v nezamestnanosti a garančné poistenie,

> Želiezovce

- dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti a garančné poistenie,

> Štúrovo

- dôchodkové poistenie,

> Bánovce nad Bebravou

- dôchodkové poistenie, nemocenské poistenie, poistenie v nezamestnanosti a garančné poistenie, lekárska posudková činnosť, výber poistného,

> Partizánske

- dôchodkové poistenie, nemocenské poistenie, poistenie v nezamestnanosti a garančné poistenie, lekárska posudková činnosť, výber poistného.

Prehľad o úradných hodinách pre klientov Sociálnej poisťovne v Nitrianskom kraji

Prehľad pracovísk Sociálnej poisťovne v Nitrianskom kraji		
pobočky	vysunuté pracoviská v sídle okresu	vysunuté pracoviská mimo sídla okresu
Nitra	Zlaté Moravce	-
Komárno	-	-
Levice	-	Šahy
-	-	Želiezovce
Nové Zámky	-	Štúrovo
Topoľčany	Bánovce nad Bebravou	-
-	Partizánske	-

pobočka			
Nitra	riaditeľka pobočky: Ing. Mária Kulichová Slančíkovej 3, 950 43 Nitra tel. 037/69 21 200, 265, fax: 037/65 33 843 e-mail: nitra@socpoist.sk		
	úradné hodiny pre klientov		
	pobočka	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 18.00 h	8.00 – 16.00 h	8.00 – 18.00 h
Ut	8.00 – 14.00 h	8.00 – 13.00 h	8.00 – 14.00 h
St	8.00 – 18.00 h	8.00 – 16.00 h	8.00 – 18.00 h
Št		8.00 – 12.00 h	8.00 – 12.00 h
Pi		8.00 – 14.00 h	8.00 – 13.00 h

pobočka			
Levice	riaditeľka pobočky: Ing. Danka Zrubcová Ul. Sv. Michala 4, 934 71 Levice tel. 036/62 95 201, fax: 036/63 12 854 e-mail: levice@socpoist.sk		
	úradné hodiny pre klientov		
	pobočka	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 18.00 h	8.00 – 16.00 h	8.00 – 18.00 h
Ut	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h
St	8.00 – 18.00 h	8.00 – 16.00 h	8.00 – 18.00 h
Št		8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h
Pi	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h

pobočka			
Topoľčany	riaditeľ pobočky: Ing. Peter Žembera Nám. M. R. Štefánika 2269/18, 955 37 Topoľčany tel: 038/53 26 005, fax: 038/53 21 033 e-mail: topoľcany@socpoist.sk		
	úradné hodiny pre klientov		
	pobočka	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 18.00 h	8.00 – 15.30 h	8.00 – 18.00 h
Ut	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h
St	8.00 – 18.00 h	8.00 – 15.30 h	8.00 – 18.00 h
Št		8.00 – 12.00 h	8.00 – 12.00 h
Pi	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h

pobočka			
Nové Zámky	riaditeľka pobočky: Ing. Eleonóra Zahoranová Nám. Gy. Széchenyiho 10, 940 58 Nové Zámky tel. 035/64 56 201, fax: 035/64 56 271 e-mail: novezamky@socpoist.sk		
	úradné hodiny pre klientov		
	pobočka	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 18.00 h	8.00 – 15.00 h	8.00 – 15.30 h
Ut	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 15.30 h
St	8.00 – 18.00 h	8.00 – 15.00 h	8.00 – 15.30 h
Št		8.00 – 13.00 h	8.00 – 15.30 h
Pi	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 15.30 h

vysunutě pracovisko			
vysunutě pracovisko pobočky Sociálně poistovne Nitra pre územný obvod okresu Zlaté Moravce			
Zlaté Moravce	Sládkovičova 3 953 01 Zlaté Moravce tel. 037/69 30 013, 018, fax: 037/69 30 010		
úradné hodiny pre klientov			
	pracovisko	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 - 18.00 h		
Ut	8.00 – 14.00 h		
St	8.00 - 18.00 h		
Št			
Pi		8.00 – 14.00 h	

vysunutë pracovisko			
vysunutë pracovisko pobočky Sociálnej poisťovne Levice pre územný obvod okresu Levice			
Šahy	Mestský úrad Hlavné námestie 1 936 01 Šahy tel. 036/74 11 761 (Mestský úrad)		
	úradné hodiny pre klientov		
	pracovisko	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 18.00 h		
Ut	8.00 – 14.00 h		
St	8.00 – 18.00 h		
Št			
Pi	8.00 – 14.00 h		

vysunutě pracovisko			
vysunutě pracovisko pobočky Sociálne poisťovne Levice pre územný obvod okresu Levice			
Bánovce nad Bebravou	Ul. A. Hlinku 21 957 01 Bánovce nad Bebravou tel: 038/76 01 959, 038/76 03 708		
	úradné hodiny pre klientov		
	pracovisko	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 15.00 h		
Ut			
St	8.00 – 15.00 h		
Št			
Pi			

vysunuté pracovisko			
vysunuté pracovisko pobočky Sociálnej poisťovne Nové Zámky pre územný obvod okresu Nové Zámky			
Štúrovo	Poliklinika Jesenského 85, 943 01 Štúrovo tel. 036/75 65 175, fax: 036/64 56 271		
úradné hodiny pre klientov			
	pracovisko	pokladňa	podateľňa
Po			
Ut			
St	8.30 - 14.00 h		
Št			
Pi			

pobočka			
Komárno	riaditeľ pobočky: JUDr. Eva Chebeňová Petőfiho 7, 945 79 Komárno tel. 035/79 07 111, fax: 035/79 07 401 e-mail: komarno@socpoist.sk		
	úradné hodiny pre klientov		
	pobočka	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 - 18.00 h	8.00 – 16.00 h	8.00 - 18.00 h
Ut	8.00 – 14.00 h	8.00 – 13.00 h	8.00 – 15.30 h
St	8.00 - 18.00 h	8.00 – 16.00 h	8.00 - 18.00 h
Št		8.00 – 11.00 h	8.00 – 15.30 h
Pi	8.00 – 14.00 h	8.00 – 15.30 h	8.00 – 15.30 h

vysunutě pracovisko			
vysunutě pracovisko pobočky Sociálnej poisťovne Levice pre územný obvod okresu Levice			
Želiezovce	Daňový úrad Komenského 8 937 01 Želiezovce tel. 042/036/77 13 102		
úradné hodiny pre klientov			
	pracovisko	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 18.00 h		
Ut	8.00 – 14.00 h		
St	8.00 – 18.00 h		
Št			
Pi	8.00 – 14.00 h		

vysunuté pracovisko			
vysunuté pracovisko pobočky Sociálnej poisťovne Topoľčany pre územný obvod okresu Partizánske			
Partizánske	Jesenského 230 958 01 Partizánske tel: 038/74 92 277 038/74 91 432		
úradné hodiny pre klientov			
	pracovisko	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 15.00 h		
Ut			
St	8.00 – 15.00 h		
Št			
Pi			

Pracovisko pobočky pre výkon poistenia v nezamestnanosti, garančného poistenia, úrazového poistenia a kontroly (úradné dni pre klientov sú rovnaké ako v pobočke) sa nachádza na adrese:

Bernolákova 28, 955 01 Topoľčany, tel: 038/53 23 480 - 484

Odborný mesačník Sociálnej poisťovne

Vydáva:

Sociálna poisťovňa
Ročník XXXXII
ISSN 1337-9844
EV 2891/09

Adresa:

Sociálna poisťovňa, ústredie
komunikačný odbor
Ul. 29. augusta 8 – 10
813 63 Bratislava 1
Tel. + 421 (2) 59 248 776
Fax: + 421 (2) 59 248 720
<http://www.socpoist.sk>

Zodpovedná za vydanie:

Mgr. Lýdia Výborná

Redakčná rada:

JUDr. Renáta Bálintová
JUDr. Milan Kučo
Mgr. Jarmila Misárošová
JUDr. Soňa Oslanská
Vlasta Šefčíková
JUDr. Timea Vörösová
Mgr. Lýdia Výborná

Cena výtlačku: 1 € (30,126 Sk)
Vychádza: 12-krát do roka
Ročné predplatné: dohodou

Jazyková úprava:

PhDr. Magdaléna Sedláčková

Dizajn, grafická úprava a tlač:

Graphic Media Group, a. s.

Použité snímky:

archív Sociálnej poisťovne, Stockexpert,
Ján Luky

Predplatné a inzercia:

GRAPHIC MEDIA GROUP, a. s.
Zámocká 30
811 01 Bratislava
Bc. Martina Haluzová
Tel. + 421 (38) 53 00 756
e-mail: predplatne@gmggroup.sk
inzercia@gmggroup.sk
číslo účtu: 2691461955/0200 VUB

Neobjednané rukopisy sa nevracajú.

Autorské práva vyhradené.

Akkoľvek rozmnožovanie textu,
fotografií a grafov vrátane údajov
v elektronickej podobe je možné len
s predchádzajúcim súhlasom vydavateľa.

Vážení čitatelia, vážení klienti,

Sociálna poisťovňa aj v tomto roku pokračuje vo vydávaní časopisu Sociálne poistenie. Tí predplatelia, ktorí odoberali časopis v minulom roku a chcú ho odoberať naďalej, by mali poslať **novú objednávku na rok 2010**.

Agendu predplatného a inzercie na časopis Sociálne poistenie vykonáva od januára tohto roku na základe verejného obstarávania spoločnosť Graphic Media Group, a.s. Aj doteraz poslané objednávky na rok 2010 vybavuje táto spoločnosť. Samozrejme, že ak omylom pošlete ešte objednávku Sociálnej poisťovni, bude taktiež vybavená. Noví záujemcovia o časopis, resp. doterajší predplatelia, ktorí ešte neposlali

objednávku na rok 2010 komunikačnému odboru Sociálnej poisťovne, by mali **objednávky posilať už na adresu:**

GRAPHIC MEDIA GROUP, a. s.

Zámocká 30, 811 01 Bratislava

Bc. Martina Haluzová

tel. č. +421 (38) 53 00 756

e-mail: predplatne@gmggroup.sk

inzercia@gmggroup.sk

web: www.gmggroup.sk

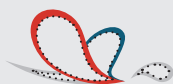
číslo účtu: 2691461955/0200 VUB

Zálohové faktúry budeme predplatiteľom posilať v najbližších dňoch resp. vo februári a v marci.

Ďakujeme za pochopenie a tešíme sa na váš záujem.
Sociálna poisťovňa

Závazná objednávka na rok 2010

Objednávam si mesačník Sociálne poistenie

(cena výtlačku 1 euro, ročné predplatné 12 eur ostáva aj v roku 2010)

Od čísla / v počte ks/mesačne

Meno a priezvisko:

Názov organizácie:

Dodacia adresa:

Ulica:

PSČ a obec:

Fakturačná adresa*:

Ulica:

PSČ a obec:

IČO: DIČ:

Číslo účtu:

Tel.:

Kontaktná osoba:

Dátum:

Podpis:

Pečiatka:

* vyplniť len v prípade, keď je fakturačná adresa iná ako dodacia

*Aj tu by mohla byť
vaša inzercia...*

Sociálne poistenie, odborný
mesačník Sociálnej poisťovne

*Časopis, ktorý by nemal chýbať
žiadnemu zamestnávateľovi,
podnikateľovi či inštitúcii*

Kontakt:
Graphic Media Group, a. s. ,
Zámocká 30,
811 01 Bratislava
tel. + 421 (38) 53 00 756
e-mail: predplatne@gmgroup.sk
inzercia@gmgroup.sk
web: www.gmgroup.sk

Uzávierka inzercie: 20. dňa
v mesiaci (pre číslo, ktoré
vychádza nasledujúci mesiac)

Zľavy za opakovanie:
12x dohodou
6x 12 %
3x 6 %

A4	formát		cena	
			farebná	čiernobiela
1/1	 210 x 297 mm	 185 x 270 mm	1 991,64 € (60 000 Sk)	1 493,73 € (45 000 Sk)
2/3	 185 x 180 mm	 123.3 x 270 mm	1 493,73 € (45 000 Sk)	995,82 € (30 000 Sk)
1/2	 185 x 135 mm	 92.5 x 270 mm	995,82 € (30 000 Sk)	746,82 € (22 500 Sk)
1/3	 185 x 90 mm	 61.7 x 270 mm	746,86 € (22 500 Sk)	497,91 € (15 000 Sk)
1/4	 92.5 x 135 mm	 46.25 x 270 mm	398,33 € (12 000 Sk)	265,50 € (8 000 Sk)
1/8	 92.5 x 67.5 mm		199,16 € (6 000 Sk)	116,18 € (3 500 Sk)

Internationale Beratungstage

Sie sind oder waren
in der Slowakei oder
Deutschland tätig?
Experten der
Sozialversicherungsträger
beraten Sie.

Ort / Termine

Medzinárodné poradenské dni

Pracujete alebo ste pracovali
na Slovensku alebo v
Nemecku ?
Odborníci nositeľov
sociálneho poistenia
Vám poradia.

Miesto / termíny

München

Auskunfts- und Beratungsstelle der
Deutschen Rentenversicherung
Viktualienmarkt 8

16. und 17.03.2010

Dienstag, 10.00–17.00 Uhr

Mittwoch, 9.00–16.00 Uhr

utorok 10.00 – 17.00 hod.

streda 9.00 – 16.00 hod.

Terminvereinbarung:

Dohodnutie termínu:

Tel.: **089 51081–380**, Fax **089 51081–190**

E-Mail **beratung-muenchen-vm@drv-bayernsued.de**

Vergessen Sie bitte Ihre Versicherungsunterlagen
und Ihren Personalausweis oder Reisepass nicht.

Nezabudnite si prosím svoje doklady o poistení
a občiansky preukaz alebo cestovný pas.

Deutsche
Rentenversicherung

SOCIÁLNA POISŤOVŇA
ústredie